

INFORMATOR

NSPRV

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 10 • JANUAR 2016 • BROJ 104

МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ: НИ ПОМЕНУТО ДА СЕ НАКНАДЕ ОБРАЧУНАВАЈУ НА МИНИМАЛАЦ

Министарство државне управе и локалне самоуправе реаговало је 23. јануара на „различите текстове у дневној штампи“ поводом Нацрта закона о платама у јавном сектору, истичући да ни у једном тренутку није било речи да се накнаде запосленог обрачунавају на минималну плату. Реч је о томе, како је наведено, да се сад државним службеницима накнада за боловање обрачунава на основу основне плате, а у јавним служба-

ма је то на основу просечне плате у претходних 12 месеци.

Друго питање које се отворило, пише у саопштењу Министарства државне управе, односи се на то да ли је пожељно и правно могуће да се минули рад укључи у коефицијент запосленог, тј. да се изражава кроз напредовање у платним разредима.

(Више на сџр. 3)

ПЛАТЕ У РЕГИОНУ: СРБИЈА НА ПОСЛЕДЊЕМ МЕСТУ

Од земаља бивше Југославије, Словенија је дочекала крај прошле године с највећом просечном платом од 1.004 евра. Најмања исплаћена плата, иако је лани највише расла, јесте она у Србији - 361 еврo.

Просечна плата у Црној Гори успела је да се врати на ону с почетка године и износила је 482 евра, док је у ранијим месецима била за неколико евра нижа и кретала се између 477 и 478 евра.

Просечна плата у Хрватској, према последњим статистичким подацима за новембар 2015, износила је 748 евра, Босни и Херцеговини 422 евра, а Македонији 365 евра. Просечна плата за БиХ и Македонију утврђена је према последњим статистичким подацима објављеним за октобар 2015.

Просечна плата у Словенији поново се, након више месеци, вратила изнад „магичне“ суме од 1.000 евра и чак је, према подацима за октобар 2015, била за 1,49 евра већа него у јануару прошле године.

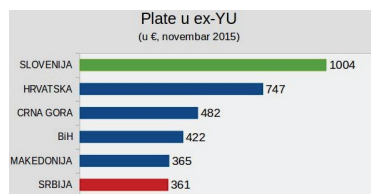
Просечна плата у Хрватској већа је за 5,44 евра него што је била на почетку године, односно у јануару 2015. године. Просечна плата у новембру 2015. износила је 5.720 хрватских куна (748 евра) у односу на јануарску која је у противвредности износила 742 евра.

Једино у Босни и Херцеговини, од земаља бивше Југославије, просечна плата, према последњим статистичким подацима, у 2015. години мања је за 1,02 евра него на почетку године.

Просечна плата у Македонији за последњи статистички преглед у 2015. години, из октобра, била је за 7,35 евра већа него на почетку године. У октобру је износила 22.213 македонских денара (365,17 евра), за разлику од јануарске која је у противвредности износила 357,82 евра.

Србија је на последњем месту у региону, с просечном платом која је у новембру 2015. износила 44.166 динара (361,25 евра).

Србији није помогло ни што је у току 2015. године просечна плата нарастала за чак 34,77 евра, јер је јануарска просечна плата у противвредности била свега 326,42 евра. (Више на сџр. 10)

НЕМА КОНСЕНЗУСА О ЗАКОНУ О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Министарство просвете, науке и технолошког развоја саопштило је да је главни циљ доношења новог закона о високом образовању унапређење стања у овој области, уз напомену да у радним групама о неким битним питањима и даље нема консензуса. На завршном састанку радних група за израду модела поменутог законског решења није постигнута сагласност о две најважније теме - кадровима и финансирању. У Министарству наводе да се већина чланова радних група залаже за већу интеграцију универзитета, док су сами чланови радне групе за финансирање високог образовања били за то да носиоци делатности и даље буду факултети.

(Више на сџр. 5)

НОВИ ШАМАР ВЕРБИЋУ: НПС НИЈЕ ПРИХВАТИО НИ ПЛАН НИ СТАНДАРДЕ УЏБЕНИКА

Чланови Националног просветног савета 18. јануара нису усвојили предлоге Завода за унапређивање образовања и васпитања који се односе на План уџбеника и стандарде квалитета уџбеника. Савет је, након жучне расправе, одлучио да став о предлозима Завода заузме на следећој седници, заказаној за 23. фебруар. Председник Савета Александар Липковски позвао је чланове тог тела да сугестије и примедбе доставе савету у року од недељу дана, како би их он проследио Заводу.

Руководилац Центра за развој програма и уџбеника у Заводу Елеонора Влаховић представила је предлоге на основу којих би се при одређивању квалитета уџбеника примењивало пет уместо досадашњег „једног јединог стандарда који је важио за све“. Према њеним речима, стандарди ће се односити на уџбенике за децу са посебним потребама, на електронске додатке, на приручнике за наставнике, као и на показатеље техничке опремљености рукописа јер се дешавало да је један уџбеник био минимално а други максимално опремљен, односно да је један имао слике са интернета, а други илустрација.

Нови Закон о уџбеницима усвојен је половином августа после много перипетија, док План уџбеника мора да буде усвојен у року од три месеца. Помоћница министра просвете Зорана Лужанин апеловала је да се савет што пре састане уколико План уџбеника не буде усвојен, јер ће у супротном Министарство бити приморано да распише конкурс по досадашњем плану. Колико је ургентно доношење закона, она је илустровала податком да неколико стотина предмета нема адекватне уџбенике и наставна средства.

(Више на сџр. 7)

У овом броју можете још читати:

ИЗ ИСТОРИЈЕ ОБРАЗОВАЊА	стр. 2
ЗАКОН О ПЛАТАМА ПРЕ РАСПУШТАЊА СКУПШТИНЕ?.....	стр. 3
ДРУГИ НАЦРТ КАТАЛОГА РАДНИХ МЕСТА И ЗВАЊА.....	стр. 4
ЈАВНА РАСПРАВА О ЗАКОНУ О ПРИЗНАВАЊУ ДИПЛОМА	стр. 5
ХРЋАЗ: ПРИВИД СОЦИЈАЛНОГ ДИЈАЛОГА	стр. 6
КОКОТ: ОСТАЛО ЈЕ САМО СЕЋАЊЕ НА ЛАЖИ	стр. 6
ВЕЧИТИ СТУДЕНТИ ТРАЖЕ ЈОШ ВРЕМЕНА	стр. 7
ВЕРБИЋ: О ВЕРОНАУЦИ ОДЛУЧИЋЕ СТРУЧНА ЈАВНОСТ	стр. 7
ПЛАТЕ ОД 500 ЕВРА	стр. 8
ПОНОВО РАДИ ПРОСВЕТНИ САВЕТ	стр. 9
ОСАМ ОПШТИНА НЕМА ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКТОРЕ	стр. 9
УТВРЂИВАЊЕ МИНУЛОГ РАДА	стр. 11
ПРИЈЕМ У РАДНИ ОДНОС	стр. 11
ЈОЈ, ОПЕТ ШКОЛА!.....	стр. 12
ПОМОЋ У УЧЕЊУ КАО НАЧИН ФЛЕРТА.....	стр. 12
СРЕЋНА ХЕМИЈСКА, МАЈИЦА ИЛИ МИЊУША.....	стр. 12

KAKO JE RASTKO NEMANJIĆ POSTAO SVETI SAVA, A SAVINDAN ŠKOLSKA SLAVA

Zasluga što je Sveti Sava postao školska slava prevashodno pripada zemunskom proti Jeftimiju Ivanoviću na čiju inicijativu je 1. novembra 1812. godine došlo do osnivanja Srpskog crkveno-školskog fonda. Ustavom o ustanovljenju Fonda je naglašeno da se Savindan u srpskim školama u Zemunu ima uvek i na isti način proslavljati i obeležavati: spominjanjem svih priložnika, živih i mrtvih, kratkom besedom u kojoj će jedan učenic izreći zahvalnost svim „fundatorima“, a u korist „nauke i prosvetljenja“.

Bajkovita biografija princa Rastka, prvenca srednjovekovnog srpskog vladara, koji je begom s oćevog dvora, kao petnaestogodišnjak, odbacio tron i izabrao da, na Svetoj gori Atoskoj, postane monah Sava, i ove godine biće centralna tema školskih priredbi, baš kao što će i duboka zahvalnost generacija tom gorostasnom pretku biti ponovo sažeta u rečima himne „Uskliknimo s ljubavlju“ koju će skladno pevati školski horovi.

„Veliko štovanje koje je Sveti Sava uživao u našem narodu, nije bilo ograničeno samo na pravoslavne i muslimane. Njemu je obraćana pažnja i od našeg katoličkog elementa, pa, štaviše, i od njegovih crkvenih lica. Savin kult dobro je poznat Dubrovčanima; pisci iz drugih mesta, katolički sveštenici, pišu Savine biografije, kao Ivan Tomko Mrnavić, ili ga slave u pesmama, kao fra Andrija Kačić Miošić. Ovaj čak izričito kazuje: Rad čudesa kaluđera Save, Slovenske ga sve države slave“ piše vanvremeni Vladimir Ćorović.

I ove godine smenjivaće se na školskim binama scene iz antologijske pesme Vojislava Ilića u kojoj „bezažleno bosu dete“ „udara tako pozno u dubini noćnog mira na kapije zatvorene svetogorskog manastira“ s namerom da „posveti život rodu, otadžbini i slobodi“, s onima koje princa-monaha osvetljavaju kao utemeljivača srpske prosvete, koji je prvih godina 13. veka u manastiru Studenica otvorio prvu školu srpske pismenosti, čije je delo Žitije svetog Simeona prvo čisto književno delo napisano narodnim, srpskim jezikom i čija su ostala dela vekovima bila izvor kulture na ovim prostorima.

Dakle, i ove godine školska slava je prilika da se oko milion đaka i njihovih nastavnika u školama u Srbiji podseti na to da istorija srpske prosvetćenosti, zapravo, počinje sa svetim Savom i da se tek u vreme Nemanjića, dinastije čiji je rodonačelnik njegov otac, srednjovekovna Srbija i po prosvetćenosti mogla porediti s drugim, srećnijim evropskim državama, a da je, kako kaže Miloš Crnjanski, Sveti Sava bio prvi prosvetitelj među njima.

Sveti Sava je u narodu ostavio duboke tragove kao duhovnik, graditelj i obnovitelj manastira, prvi poglavar Srpske pravoslavne crkve i njen organizator, ali i kao mudar i vešt državnik koji je mnogo učinio za ujedinjenje, jačanje i očuvanje mlade srpske države. Bio je prvi srpski književnik i pisac, prvi zakonodavac, a od izuzetne i neprolazne vrednosti je i njegov prosvetiteljski rad. Sveti Sava bio je prvi srpski narodni učitelj i zaštitnik srpske pismenosti i srpskih škola.

Koliko je cenjen i poštovan u narodu govori i više od 30 narodnih pesama, preko sto priča, mnoge legende. Njegovo ime nose mnoga mesta, škole, bolnice, ustanove, posvećeno mu je oko 200 umetničkih pesama, mnoge priče i romani, a naučnici i dan-danas istražuju njegov život i rad. Za života princ, monah, prosvetitelj, državnik, a posle smrti svetac, opravdano je pamćen i slavljen vekovima, a neopravdano zaboravljen i prećutkivan nekoliko decenija.

Prvi pisani trag o školskoj proslavi Svetog Save datira iz 1734. godine i nalazi se u Austrijskoj narodnoj biblioteci u Beču. To je udžbenik za treći i četvrti razred Srpsko-latinske škole u Sremskim Karlovcima. Istoričari su zabeležili i da je zemunski protorej Jefta Ivanović još 1812. uveo pravila o školskoj proslavi na dan svetog Save. Knez Miloš je 1823. doneo naredbu da se dan svetog Save slavi kao školska slava, a knez Mihajlo Obrenović je to ozakonio Ukazom Praviteljstvujuščeg sovjeta Knjaževstva Srpskog 1840. godine.

Posle Drugog svetskog rata Sveti Sava se u školama proslavljao, ali sve tiše i tiše, da bi sećanje na njega vlast ubrzo proterala iz škola. Međutim, pre dve decenije ponovo je ušao u škole. Prvih godina bio je to dan sećanja na njegovu državničku i prosvetiteljsku ulogu u mladoj srednjovekovnoj srpskoj državi, a od 2003. godine Savindan se proslavlja kao školska slava, te u proslavi u školi važno mesto zauzimaju pravoslavni sveštenik i crkveni obred s kumom i slavskim kolačem.

SENTA: VEOMA PISMENA VAROŠ KRAJ TISE

Prilježni letopisac Sente, Petar Terzić, istoričar zavičajne kulture, je, nakon desetak knjiga, objavio i monografiju „Osnovne škole u Senti 1697-1920“, pre koje se bavio istorijom pravoslavne crkve, Srpskom čitaonicom, biografijom najčuvenijeg Senčanina Stevana Sremca, društvenim životom Srba u znamenitoj i vrlo pismenoj varoši kraj Tise.

Nameravao je da piše o srpskim veroispovednim školama, ali ustanovio da ih je teško odvojiti od mađarskih i jevrejskih, te se pozabavio sa tri Monografske sveske Sente Petera Tota i Karolja Kalmara, spomenicom štampanom povodom veka škole „Turzo Lajoš“ Lasla Tarija i knjigom „Građevinarstvo u Senti“ Zoltana Vakrajaja, a u mesnom Istorijskom arhivu našao obilje materijala.

„Kako su za Monografske sveske korišćeni relativno ograničeni izvori, uzelo sam slobodu da ih obogatim svojom dokumentacijom, novim izvorima i biografijama učitelja“, objašnjava Terzić. Inače, škole koje su bile pod okriljem katoličke crkve od 1751. do 1869, preuzela je opština, dok su pravoslavne i jevrejske ostale pri svojim verskim zajednicama sve do 1920, kad su podržavljene. Terzić je period nakon toga ostavio budućim istraživačima.

Đula Dudaš u „Istorijatu grada Sente“ tvrdi da je u varoši škola bilo i pre Mohačke bitke 1526, ali se pouzdano zna da je Grčko-istočna srpska postojala 1703, Katolička veroispovedna 1755, salašarska 1861, a Srpska privatna, u Slavničevom šoru, radila od 1885. do 1892. Zakladna je škola Đene Branovačkog otvorena 1892, imala udobne učionice pa i stan za poslužitelja, a prvi učitelj je bio Sava Ludajić, kasnije školski nadzornik.

Najstariji poznati srpski učitelj, od 1797, je bio jerodakon Isidor Branković, otac paroha Timotija i deda patrijarha Georgija Brankovića. Rođen je u Adi a kršten u Subotici 1773. od oca Simeona Branile i majke Rokse. Znamenit je i Teodor Toša Branovački, učitelj akademika Stevana Sremca. Nije ga zaboravio, pa mu je, 35 godina od odlaska iz Sente 1903, napisao posvetu između korica „Iz knjiga Starostavnih – Veliki Župan Časlav“. Branovački je za učitelja izabran 1863. i ostao do penzionisanja.

Vrli hroničar Milivoje V. Knežević beleži da je Toša bio uća starinskog kova, decu je neobično voleo i s njima vrlo lepo postupao. Uz to je imao kaligrafski rukopis, ruke doista zlatne, sam je savladao veštinu duboreza, a znao je mnogo narodnih poslovice, izreka i zagonetki. Ostavio ih je na krčazima, koje je pravio sa grčarom Palom Klauzom, pa se cela kolekcija čuva u Gradskom muzeju. Mnogi su u privatnim zbirka, a na obodu jednog, koji je kod Terzića, piše: „Koji mnogo ije i pije ni za kakav posao nije! Tako je!“ Među mudrostima gosn Toše su i: „Gde je vino gazda, tu je mozak prosjak“, „Pijmo vina dokle traje vjeka, ta vino je melem za čovekal“, „Nema lica bez rujnoga vinca, Ni junaka bez puna bardakal“ Bio je prenumerant knjige „Život i običaji naroda srpskog“, koju je priredio Vuk Karadžić, jedan od osnivača Srpske čitaonice u Senti 1868, u više navrata biran je u Upravni odbor, a 1900. i za predsednika.

Najstariji učitelj Mađar je, verovatno, bio Janoš Palasti, a kasnije se pominju Ištvan Lakrić i Jožef Hegediš, dok je Terzić ustanovio da je najstariji jevrejski, možda, iz porodice Fleš. Njima je Marija Terezija 1790. dala specijalnu dozvolu da se nastane u Senti, jer Jevreji nisu imali građanska prava sve do 1840. Njihovo školstvo je bilo komplikovano za istraživanje, jer su živeli u strogo zatvorenoj zajednici. Ipak, Laslo Viga 1783. beleži da u varoši obitava 20 familija Mojsijeve vere, čija deca uče Toru, poznavanje jezika i račun.

U Senti su rođeni: Jovan Muškatirović (1743-1809) prvi Srbin advokat u Ugarskoj; Sevastijan Ilić (1799-1863) arhimandrit manastira Hopovo; Stevan Branovački (1804-1880) trinaest godina predsednik Matice srpske; Jovan Đorđević (1826-1900) pravnik, pisac teksta himne „Bože pravde“, osnivač Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu, itd.; Vladimir Nikolić (1857-1922) arhitekta, po nalogu patrijarha Georgija Brankovića, nazivao u Sremskim Karlovcima Patrijaršijski dvor, Vladičanski dvor, Srpsku veliku gimnaziju, itd.; Stevan Sremac (1855-1906) književnik i akademik – najpoznatiji Senčanin; Jovan – Joca Vujić (1863-1934) diplomirani ekonom, jedan od najplemenitijih zadužbinara u Srba; episkop Šumadijski dr. Sava (1930-2001); Matija Bečković, književnik i akademik; Tanja Kragujević, književnik, Aleksandar Vujić, dirigent i kompozitor.

Zgrada nekadašnje Srpske škole

ЗАКОН О ПЛАТАМА У ЈАВНОЈ УПРАВИ ПРЕ РАСПУШТАЊА СКУПШТИНЕ?

• Јануар доноси и нови закон о платама у јавном сектору? • Најмања плата у јавном сектору око 22 хиљаде, највећа 155 хиљада динара • Покрајинска влада: О платама запослених у локалним администрацијама да одлучују локалне самоуправе • Закон о платама у јавном сектору обухватиће 500.000 људи • Повећање зарада не зависи од закона, условљено је повећањем привредног раста

(Наставак са стр. 1)

Потпредседница Владе и министарка државне управе и локалне самоуправе Кори Удовички изјавила је да не очекује да ће доношење закона о систему плата у јавном сектору бити одложено због ванредних парламентарних избора. Она је гостујући на ТВ Б92 казала да очекује да ће тај закон бити усвојен пре распуштања Скупштине Србије. „Верујем да ће закон о платама у јавном сектору бити усвојен и да неће бити одложено његово доношење због избора“, казала је Удовички и додала да тај закон поставља основе да све може да се сагледа и да се ништа не сакрије. Удовички је раније изјавила да ће закон о платама који неће уређивати плате функционера, као ни јавна предузећа, већ ће постављати принципе за увођење реда у плате, бити донет до краја јануара 2016. и да више не сме да се касни са његовим доношењем.

Вербић: Предлог закона није добар

Министар просвете Срђан Вербић изјавио је да је, као и синдикати, незадовољан предлогом закона о платама у јавном сектору и да је става да се мора тражити друго решење, пренео је Н1. „И ми у Министарству и синдикати јесмо за закон о платама, али мислимо да предложени закон није решење и да морамо да тражимо друго, јер наставници желе да виде у њему колика им је плата. Ако то није урађено онда то није добар алат, рекао је Вербић за ТВ Пинк. На основу предлога који имамо они не знају колика ће бити њихова плата и сматрам да то није довољно добро решење“, напоменуо је Вербић. Закон о платама, према његовим речима, мора да садржи и као додатак каталоге занимања, са коефицијентима плата. „У овом предлогу имамо закон на који би требало да се накаче посебни закони по секторима који би требало да дефинишу плате. Синдикати нису задовољни тим решењем. Ово неће решити ситуацију скоро и незадовољан сам као и представници синдиката“, рекао је Вербић.

Министарство државне управе и локалне самоуправе ускоро ће упутити влади на усвајање Нацрт закона о систему плата запослених у јавном сектору, који ће обухватити око 500.000 људи, најавила је потпредседнице владе и министарке за државну управу и локалну самоуправу Кори Удовички.

Како је наведено у саопштењу из кабинета потпредседнице, нацрт закона не доноси ни повећања, ни смањења плата запослених, већ систем и план помоћу којих ће се увести ред. Удовички је поновила да, иако јавна предузећа и функционери нису покривени тим законом, неће бити изостављени из реформе. То законско решење представља почетак реформе система плата запослених, која треба да доведе до управљивог, транспарентног и правичнијег система.

Усред фискалне консолидације у неуређеном систему, са више од 10 различитих основица и безброј додатака који онемогућавају поређење зарада, потребно је да држава може да управља фондом зарада.

За то је неопходна претпоставка да су оне видљиве - да би се знало ко колико и за који посао зарађује, а управо то нацрт закона о систе-

му плата и доноси. Сви послови запослених у јавној управи - без јавних предузећа и функционера биће коначно систематизовани, груписани и препознатљиви у Каталогу на основу нових шифара, а зараде на тим пословима ће бити објављене, што ће учинити да се две неправде исправе, наводи се у саопштењу.

Елиминисаће се могућност злоупотребе - стварање лажних радних места, како би се омогућила већа плата пријатељу, рођаку и другом, а отклониле се и митови и полуистине у разговорима о платама - сакривање разних додатака на плату, како се не би открила права зарада.

Удовички је рекла да се на реформу система плата чека већ 15 година и да је сигурно да реформа сад иде у добром правцу, јер се тренутно „на закон жале и они са најнижим и они са највишим платама у јавној управи“.

Повећање зарада не зависи од закона, већ је условљено повећањем привредног раста, наглашава Удовички. Према њеним речима, реформа плата ће обезбедити да се односи зарада мењају постепено, као и да се далеко више и озбиљније вреднује учинак појединца на послу. Како се буду обезбеђивала средства у буџету зараде ће расти брже онима за које се утврди да су сада ниже од вредности послова који се обављају на радном месту, а још више онима који, на основу нових система мерења учинка, докажу да свој посао најбоље раде. „Без управљивог и транспарентног система ни повећања не би била фер“, рекла је Удовички.

Доношење системског закона представља опредељење Владе Србије за јасан план за 2016. годину, према којем ће се новим законима о платама у јавним службама, државној управи и јединицама локалне самоуправе и аутономне покрајине, као и изменама старих закона о полицији и војсци, дефинисати посебности вредновања зарада.

Потпредседница владе је уједно подсетила да се Нацрт закона о систему плата запослених у јавном сектору односи на око 500.000 људи и додала да неће бити могуће да сви буду задовољни.

Закон о платама у јавном сектору у нескладу с колективним уговорима

Закон о јавној управи би до краја месеца јануара требало да уђе у скупштинску процедуру, а покрајинска влада се залаже да о платама запослених у локалним администрацијама одлучују локалне самоуправе. Како истичу репрезентативни синдикати одредбе спорног закона дерогирају одредбе закључених колективних уговора, као и Закона о раду, а нарочито у делу које прописује минути рад, накнаду плате, право запослених на регрес и топли оброк, отпремнину, накнаду трошкова. Синдикати инсистирају на поштовању одредби закона о раду и закључених колективних уговора.

Удовички је гостујући на Н1 телевизији изјавила да смањење броја запослених јесте непопуларан потез, посебно пред изборе, али да ће до тога свакако доћи и додала да за то има политичку подршку. Удовички најављује нове систематизације од 1. фебруара. Она је рекла и да је до септембра већ отишло 4.000 људи и оценила да је велики број од 20.000 људи, коли-

ко се помиње да би ове године требало да остане без посла, те да је то једна врста индикатора.

Говорећи о усвојеном Закону о одређивању максималног броја запослених када је њено Министарство рекло да 14.512 треба да остане без посла до 1. фебруара, министарка је рекла да имају податке о томе колико је људи остало без посла до септембра, али да новијих информација нема.

„До 1. фебруара треба да се донесу нове систематизације. Уложили смо велику енергију да се не смањује запосленост путем мањег отпора. Некада је то било ко има мало до пензије, а некада су то најквалитетнији људи. Сад имамо ојађене инспекције где су били махом старији људи. Сада смо (од јула до децембра) радили на томе да сваки ресор предвиди, по стандардима, колико би требало сваки сектор да има запослених. Још немамо стандарде савршено“, истакла је она.

Према њеним речима, до септембра је отишло 4.000 људи. „Не сме да се отпушта човек, мора да се смањи број радних места. То није исто. Не сме да буде ко се мени свиђа или не свиђа, већ како да се организује посао другачије. Није то исто као да размишљате о Жики и Пери већ о радним местима која ће заувек бити угашена“, каже она и додаје да ће свако ко оде добити отпремнину.

Говорило се и да ће до краја 2016. године без посла остати 20.000 људи. Министарка Удовички каже да је то велики број ако се говори о остајању без посла.

Она је рекла да у 2016. години фонд зарада мора да се смањи за још три одсто, да је тих 20.000 људи једна врста индикатора, задатка о томе како мора да се реорганизује посао. „Врло је непријатно говорити о бројкама, али то није циљ, суштина је направити ефикаснију јавну управу“, истиче она.

Одговарајући на критике да плате у јавним предузећима нису регулисане законом, Удовички истиче да је то апсолутно другачија прича. „Ја сам од стручних институција добила приговор што закон о систему о платама не покрива јавна предузећа. Они су корпорације. Плате иду по другачијим принципима и потпадају под надлежне ресоре. Ради се, а то су кључни задаци преузети у договору са ММФ реорганизација Железница и ЕПС. Покушали смо да неке ствари децентрализујемо, а сада радимо на централизацији да би се појаснила одговорности. У ЕПС и целом систему се не зна ко је за шта одговоран“, закључила је Удовички.

MINISTARSTVO: TRAŽI SE NAJBOLJE REŠENJE ZA SISTEM PLATA U JAVNOM SEKTORU

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave Vlade Republike Srbije saopštilo je 23. januara da je Nacrt zakona o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru proizvod višemesečnog rada ministarstava i sindikata i da mu je cilj ispravljanje nelogičnosti, nepravde i nejasnoće koje postoje u ovom sektoru.

U saopštenju se navodi da su se u dnevnoj štampi pojavili različiti tekstovi o Nacrtu zakona o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru, i da tim povodom Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave želi da ispravi važne greške.

Ni u jednom trenutku nije bilo reči da se naknade zaposlenog obračunavaju na minimalnu platu. Reč je o tome da se državnim službenicima naknada za bolovanje obračunava na osnovu osnovne plate, a u javnim službama je to na osnovu prosečne plate u prethodnih 12 meseci.

Drugo pitanje koje se otvorilo na sastanku odnosi se na to da li je poželjno i pravno moguće da se minuli rad uključi u koeficijent zaposlenog, tj. izražava

kroz napredovanje u platnim razredima.

Ministar finansija Dušan Vujović je tražio formuaciju, koja je više u skladu sa reformskim procesima i za koju smatra da je bolja za zaštitu budžeta.

Podsećamo javnost da je Nacrt zakona o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru proizvod višemesečnog rada Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Ministarstva finansija, resornih ministarstava i predstavnika sindikata.

Prvobitni Nacrt pripremljen je sa ciljem da sve nelogičnosti, nepravde i nejasnoće ukloni jednim zakonom.

Sagledavši složenost zadatka, nakon diskusija sa zainteresovanim stranama i analizom efekta zakona, Ministarstvo se odlučilo da se zadatak razbije u više koraka, po planu koji će na odgovoran i sistematičan način uvesti konačno red u sistem plata.

Tim planom doći će se do ispravljanja nepravdi postepeno, pre svega, u skladu sa mogućnostima budžeta.

S tim u vezi, Ministarstvo je više puta izlazilo u javnost sa konceptom, po kome sadašnji Nacrt

smatra krovnim zakonom, koji neće menjati nikome platu, već uspostavlja principe prema kojima će se tačno odrediti koliko vredi svaki posao i na koji način će se zarade pojedinaca dovesti u sklad jedne sa drugima i sa učinkom zaposlenog.

Svođenjem svih zarada na jednu istu osnovicu, Zakon će i značajno povećati uporedivost zarada.

Zakon nalaže izradu posebnih zakona koji će se baviti detaljnijim uređivanjem zarada u svim sektorima javne uprave.

Od samog početka izrade ovog rešenja do danas, Ministarstvo je okupljalo predstavnike sindikata, i nadležne državne organe kako bi bilo sigurno da će se doći do zakona koji će ostvariti željeni cilj.

Ministarstvo stoga želi da javnost, kao i do sada, bude sigurna da se traži najbolje rešenje za sve zaposlene u javnoj upravi, pre svega kako bi se reformom javne uprave dobila efikasnija, urednija i bolja javna uprava, istovremeno vodeći računa o fiskalnoj konsolidaciji koja je u toku, navodi se u saopštenju.

DRUGI NACRT KATALOGA RADNIH MESTA I ZVANJA

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je, nakon sprovedenog drugog kruga javnih konsultacija na Nacrt kataloga radnih mesta i zvanja u javnom sektoru, u saradnji sa resornim ministarstvima pripremlilo početkom januara Drugi nacrt kataloga radnih mesta i zvanja. Drugi nacrt je pripremljen nakon razmotrenih svih sugestija i komentara koje su u periodu javnih konsultacija od avgusta do novembra dostavljeni MDULS i resornim ministarstvima. Ovim putem želimo da se zahvalimo svima koji su nam se obratili i uključili u ovaj proces, jer su time doprineli izradi kvalitetnijeg dokumenta.

Pozivamo vas da i dalje dostavljate svoje

komentare, predloge i sugestije pisanim putem na adresu reformauprave@mduls.gov.rs do 25. januara 2016. godine. Molimo vas da komentare šaljete sa naznakom na koji podsystem javnog sektora se odnose komentari. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave sastavilo je spisak najčešćih pitanja u vezi sa Katalogom radnih mesta, kao i odgovore na iste. Potražite odgovor na eventualne nedoumice na stranici www.mduls.gov.rs/faq.php KATALOG RADNIH MESTA U OBLASTI PROSVETE – drugi nacrt, odnosno Smernice za izradu kataloga radnih mesta i zvanja u javnom sektoru. Dodatne informacije i kataloge pronađite na sajtu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, u delu obaveštenja.

JAVNA RASPRAVA O ZAKONU O PRIZNAVANJU DIPLOMA DO 10. FEBRUARA

U okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji i Poglavlja 3 koje se odnosi na poslovno nastanjivanje i slobodu pružanja usluga, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja zaduženo je za Potpoglavlje 4, odnosno za implementaciju Direktive 2005/36/EZ (CELEX 32005L0036) i Direktive 2013/55/EU, koje se odnose na međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija između državljana zemalja članica EU, uključujući i mere koje olakšavaju ostvarivanje prava na poslovno nastanjivanje i slobodu pružanja usluga.

Republika Srbija se obavezala da u periodu pre pristupanja Evropskoj uniji donese Zakon o regulisanim profesijama i priznavanju profesionalnih kvalifikacija koji će imati odloženo dejstvo, odnosno, primenjivaće se od momenta pristupanja EU, za šta je neophodno i stvaranje administrativnih prepostavki za njegovu primenu.

Unošenjem ovog zakona u domaće zakonodavstvo biće implementirane Direktiva 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 7. septembra

2005. godine o priznavanju profesionalnih kvalifikacija i Direktiva 2013/55/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 20. novembra 2013. godine o izmeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju profesionalnih kvalifikacija i Uredbe EU br. 1024/2012 o administrativnoj saradnji putem Informacionog sistema unutrašnjeg tržišta („Uredba IMI“).

Radi obezbeđivanja administrativne podrške za implementaciju propisa EU u ovom delu, za početak je oformljen ENIK/NARIK centar pri Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, koji je uređen odredbama Zakona o visokom obrazovanju, dok se u kasnijem periodu predviđa osnivanje nezavisnog tela.

U smislu navedenog, pripremljen je Nacrt zakona o regulisanim profesijama i priznavanju profesionalnih kvalifikacija.

Ministarstvo sprovodi prema utvrđenom Programu javne rasprave u periodu od 20. januara do 10. februara 2016. godine, Javnu raspravu o Nacrtu zakona o regulisanim profesijama i priznavanju profesionalnih kvalifikacija. Tribine o predloženo-

nom Nacrtu zakona organizuju se na: Univerzitetu u Nišu – 22. januara 2016. godine, Univerzitetu u Kragujevcu – 26. januara 2016. godine, Univerzitetu u Novom Sadu – 2. februara 2016. godine, a završna javna rasprava biće organizovana na Univerzitetu u Beogradu – 8. februara 2016. godine. Tekst pomenutog zakonskog rešenja je dostupan na sajtu Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Zakonom se uređuju minimalni uslovi osposobljavanja u Republici Srbiji za obavljanje sedam regulisanih profesija za koje je prema propisima EU predviđeno automatsko priznavanje profesionalnih kvalifikacija. Regulisane profesije predstavljaju profesionalne delatnosti kod kojih je obavljanje delatnosti uslovljeno posedovanjem određenih profesionalnih kvalifikacija, kao i delatnosti kojima se bave članovi stručnih organizacija sa profesionalnim nazivom. Više na www.mpn.gov.rs/javna-rasprava-o-nacrtu-zakona-o-regulisanim-profesijama-i-priznavanju-profesionalnih-kvalifikacija/

(НЕ)ДОВРШЕН ПОСАО: ЗАКОН О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

• Закон у аманет будућој влади • При крају израда Нацрта Закона о високом образовању, који неће моћи (брзо) да буде усвојен - нови Закон донеће нова Скупштина • Уводе се асистенти са докторатом и докторске студије од пет година • Камен спотицања - рангирање студената и ... модел суфинансирања • Закон избегава плагирање и чува аутономију универзитета
(Наставак са стр. 1)

Нацрт закона о високом образовању, на ком од летос је радило више стотинак стручњака, остаће „завештање не некој будућој влади“, оценио је министар просвете др Срђан Вербић. Он је на састанку са представницима свих радних група за израду закона који ће уредити универзитетско образовање, рекао да ће, с обзиром на то да је премијер донео одлуку о расписивању избора, пут закона до скупштине бити дуг.

„Почела је прича о ванредним парламентарним изборима. Закон не може да се ради док трају избори. Важно је да је овај тим спреман да уради нацрт закона и да тај нацрт остане као заједнички став шта треба мењати, да следећа влада има један добро промишљен нацрт закона“, рекао је Вербић новинарима.

Иако је извесно да неће бити усвојен за мандата ове владе, Вербић и његов тим и даље припремају овај документ, који треба да замени решења закона која важе већ 11 година. Једна од новина које би могле да буде усвојене јесте да докторске студије трају пет уместо три године.

Према речима проф. др Дејана Поповића са Електротехничког факултета Универзитета у Београду, који председава радном групом за људске ресурсе, у овој области има много проблема - од плагијата до непотизма. Ако се неко запосли као асистент, не сме да му буде загарантовано да ће у пензију отићи као редовним професор. Према његовим речима, могуће је да се неко бави истим послом као отац или деда, али треба створити механизам који спречава злоупотребе. Он је навео и да би требало увести категорију „асистент са докторатом“. Говорећи о тој категорији, проф. др Зоран Мирковић, који је на челу Групе за координацију и управљање, рекао је да би ваљало да буду бирани на три године.

Предложене су и новине у области акредитације - да се факултети реакредитују на сваких седам година, уместо на пет. „Предложили смо решење да универзитети на сваке три године потписују уговор са државом о финансирању“, рекла је проф. др Александра Јовановић, председница Групе за финансирање.

Камен спотицања је формула за рангирање студената, када је реч о бодовању социјалног стања. Спорно је и како направити модел суфинансирања. Предложено је и да се при додели буџетских средстава универзитетима у об-

зир узме и квалитет установе.

Чланови групе за израду Закона о високом образовању највише су сагласни око једне ствари - мора да буде сачувана аутономија универзитета. Према речима проф. др Владимира Бумбаширевића, ректора Универзитета у Београду, Србија је једна од ретких држава у којој и устав гарантује аутономију универзитета.

Судећи према изјави министра просвете др Срђана Вербића, нови Закон о високом образовању донеће нови скупштински сазив. „Премијер је тек саопштио одлуку о ванредним парламентарним изборима. Знате да тај посао не може да се ради док трају избори. Овај тим је спреман да уради нацрт закона и да тај документ остане, не као завештање једног министарства, већ академске заједнице, као заједнички став шта треба мењати, да следећа влада има један добро промишљен нацрт закона“, рекао је Вербић одговарајући на питање „Политике“ да ли може да прецизира шта је мислио под реченицом „да предстоји дуг пут до усвајања новог закона“.

Подсетимо, рад на новом закону је почео у јулу прошле године, формиране су четири радне групе у којој су представници универзитета, Националног савета за високо образовање, Тима стручњака за реформу високог образовања и министарства, а у Клубу посланика је део јавности могао да чује шта је до сада урађено. Вербић је том приликом рекао да је јасно, након извештаја о раду ових група, да не постоји концензус око финансирања факултета и кадрова, односно око тога ко се и на који начин бира у звања. „Већина чланова радних група је за већу улогу универзитета, односно за већу интеграцију универзитета, док су сами чланови радне групе за финансирање високог образовања били за то да носиоци делатности и даље буду факултети“, рекао је Вербић.

Координатори све четири групе више су говорили о проблемима са којима су се суочили у раду, него о конкретним новинама које ће изменити праксу у академској заједници Србије, али се нека решења ипак чула. Једно од њих је и да ће факултети са државом потписивати трогодишњи уговор о финансирању, а као један од критеријума мораће да се узме у обзир и квалитет, односно резултати рада факултета. Под тим се подразумева и број запослених дипломаца, предузетничко понашање факултета,

интернационализација и слично.

Радна група за финансирање високог образовања је „застала“ код формуле за рангирање студената када је у питању социјална димензија, односно како да се бодује социјални статус студената и који су папири потребни да би се он доказао. Предлог групе за акредитацију јесте да се трајање докторских студија продужи са садашње три на пет година, јер је пракса показала да је академцима потребно више времена да докторирају, као и да се акредитација факултета и универзитета обавља сваких седам година (до сада је било на пет).

Група за људске ресурсе је предложила увођење „асистента са докторатом“ који би се бирао на три године, затим могућност да факултет ангажује као наставнике људе ван факултета који имају посебне вештине, а предложено је и да ненаставно особље (као и наставно) иде на реизбор.

Проф. др Дејан Поповић са Електротехничког факултета је рекао да је потребно добро осмислити критеријуме и начин избора у звања, да се избегне пракса плагијата, непотизма и опортунизма и да не важи неписано правило да се сматра да је „онај ко је изабран за асистента одмах и пензионисан као професор“. Предлог радне групе за акредитацију је и да се омогући мобилност професора и да буду запослени на два факултета уколико постоји потреба у оквиру Универзитета, као и да се професори пензионису са 68, а не са 65 година.

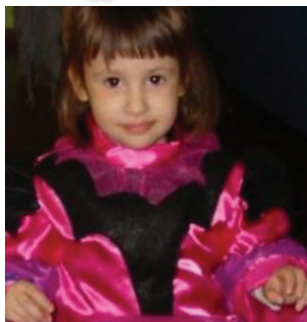
Проф. др Ненад Срњић је подсетио да је пракса свуда у окружењу да професори раде до 70. године и онда имају могућност да буду изабрани за професоре емеритусе.

Ректор Универзитета у Београду и председник Конференције универзитета Србије (КО-НУС) Владимир Бумбаширевић је рекао да ће у нови закон бити уграђен и принцип аутономије универзитета и додао да добар закон неће вредети уколико га не буде пратила и адекватна финансијска подршка.

Председник Националног савета за високо образовање Дејан Поповић је подсетио да је ово један од ретких закона који је на снази готово непромењен 11 година јер је почивао на принципима око којих се слаже већина академске заједнице, али да сада неки делови морају да се прилагоде новом духу времена и најбољој пракси која постоји у Европској унији.

ГОДИНУ ДАНА „ЗОЈИНОГ ЗАКОНА“

Током годину дана од усвајања „Зојиног закона“, 188 деце је преко Републичког и буџетског фонда било у иностранству и тамо им је дијагностификовано и урађено оно што није могло у земљи, изјавио је 21. јануара министар здравља Златибор Лончар. Лончар је, након састанка са иницијаторима „Зојиног закона“ Бојаном Миросављевићем и Душаном Миросављевићем рекао да та деца до сада нису имала могућност да реше здравствени проблем, као и да је њему веома драго што је позитивна иницијатива претворена у дело и што постоји резултат. „За ово се чуло не само у региону, већ и у Европи и свету, јавили су нам се људи из богатих земаља - Швајцарске, Немачке са жељом да исто или слично примене и у својим земљама“, рекао

је Лончар.

Мајка осмогодишње Зоје Миросављевић, девојчице која је преминула од Батенове болести и иницијаторка закона Бојана Миросављевић, рекла је да је Зојиној породици „срце пуно“, јер је њен закон један од закона који се спроводи, што је, сматра, велика ствар. „За нас Зојин закон има велику вредност ако је једно дете спасено, Зоја је остварила своју мисију“, рекла је Миросављевић.

Зојин закон практично значи да, уколико се у року од шест месеци у Србији не постави дијагноза, доктор је обавезан да пошаље узорак крви, ткива или урина у референтне стране медицинске центре, где ће се поставити дијагноза, а онда може да се почне са лечењем детета.

HRNJAZ: PRIVID SOCIJALNOG DIJALOGA

• Nikada više sastanaka, nikad manje rezultata • Sporazum koji Vlada ne poštuje, Ministar koga premijer „ne zarezuje“, sindikati koji ne znaju šta da rade, zaposleni bez dela plata, sutra i bez minolog rada, ...

N ikada u prošlosti jedan ministar prosvete nije imao više sastanaka sa predstavnicima sindikata, a prosveta i zaposleni u prosveti nikada nisu bili u gore položaju. Ako ništa, do sada nam nisu otimali i od te bede koju smo dobijali! Taj privid socijalnog dijaloga nije dao nikakav rezultat i toga su, bar po rečenom, svesni sindikati - ali i sam ministar Srđan Verbić. U prethodnoj godini imali smo višemesečni štrajk, najduži u istoriji obrazovanja, koji je okončan Sporazumom između Vlade Srbije i sindikata, a koji nije realizovan ni u najmanjem procentu. Platni razredi koji su bili osnov za završetak štrajka nisu doneti - a kako nacrt (rađen bez sindikata, iako Sporazum kaže drugačije) izgleda - oni će samo štetu napraviti ako se njihovo usvajanje i desi.

Šta onda raditi u sveopštem cirkusu? Sindikati su odavno morali da se okrenu sebi, da pojačaju rad u bazi ne čekajući da se energija za borbu sama regeneriše. Morali smo mnogo više da se obraćamo javnosti, jer je ovde po sredi kršenje ugovorne obaveze, a ne pukog obećanja. Morali smo najaviti koji su naši koraci ako se potpisano ne sprovede, jer je odavno bilo jasno da od potpisanog nema ništa. NSPRV je već nekoliko meseci na tom stanovištu i takve zahteve je iznio u saopštenjima - ali i na predsedništvu SRPS, tribinama, društvenim mrežama... Još nije kasno ako za to postoji volja!

O ostalim stvarima definisanim Sporazumom (izmene ZOSOV-a, Novogodišnje nagrade...) ne vredi ni pisati. Prošlo je vreme kada je sastanak sa ministrom imao bilo kakvu šansu da izrodi neki rezultat. Jasno je da gospodin Verbić nema nikakvu snagu da ono što je dogovorio i sprovede. Na poslednjem sastanku ministar je i sam iskazao nezadovoljstvo urađenim, ali i nacrtom Zakona o platama u javnom sektoru, iz kojeg su iz političkih razloga izuzeta javna preduzeća, agencije, rukovodioci... dakle svi oni koji troše najviše novca.

Čemu onda sastanci sa ministrom više služe? Očekivati da preko njega dođemo do svemogućeg Predsednika Vlade R. Srbije je takođe iluzorno. On, čovek (ako je čovek?) toliko „radi“ da za nas nikada i nema vremena. I kada se desi da nas počasti svojim prisustvom, to traje pet minuta kroz formu monologa - koji više zbunjuje nego što otkriva. Priča o nužnosti ovakve štednje pada već na prvom ispitu, na primeru „Srbijagasa“ i subvencija koje se samo njemu izdvajaju, a koja su mnogo veća od ušteđa na platama i penzijama. Takvih primera ima na stotine.

Od ministra očekujemo da uradi ono što je obećao na zajedničkom sastanku sa rukovodstvima SRPS-a i USPRS. Ako je zaboravio, podsećamo ga da je tog dana nedvosmisleno obećao da od januara 2016. neće biti ministar ukoliko se u potpunosti ne realizuje potpisani Sporazum, posebno apstrofirajući platne razrede koji će poboljšati materijalni položaj zaposlenih u prosveti. Bilo je za očekivati da kao moralan čovek, drugog dana Božića, na sastanku sa sindikatima obelodani da će - iz razloga nemoći da ispuni potpisano - podneti ostavku. Još nije kasno da sačuva obraz i JAVNO kaže zašto više ne može biti ministar prosvete. Da javnosti - jer nama je odavno jasno - predoči razloge zašto nije mogao više da uradi na sprovođenju Sporazuma! Neka bar na taj način pomogne prosvetnim radnicima, budući da kao ministar to očigledno više ne može!

Dok se to ne desi, svaki razgovor sa njim je izlišan! Da li će za taj čin imati obraza i hrabrosti - to ćemo videti, ali je potpuno jasno da je to jedini put i način na koji on danas može da nam pomogne!

Ranko Hrnjaz, predsednik IO NSPRV

OSTALO JE SAMO SEĆANJE NA LAŽI ...

Pre više od deset meseci (februar 2015. godine) Vlada Republike Srbije prihvatila je Sporazum o prekidu štrajka zaposlenih u obrazovanju i ovlasila potpredsednicu Vlade Srbije Kori Udovički i ministra prosvete Srđana Verbića, da u NJENO ime stave potpis na dogovoreni dokument. Od tada pa do danas, Vlada Srbije i predstavnici 4 reprezentativna sindikata trebali su da implementiraju sve ono što je dogovoreno i potpisano. Od deset tačaka (toliko ih je Sporazum imao) realizovana je samo deseta tj. sindikati su potpisom Sporazuma okončali štrajk! Šta posle ove činjenice reći? Činjenica, jer je lako dokaziva. Postoji Sporazum i postoje obaveze potpisnika. Na Sporazumu postoje potpisi predstavnika Vlade Republike Srbije i reprezentativnih sindikata!

Sporazuma imala je i vremenske rokove do kada se nešto mora uraditi, usvojiti, učiniti... Poslednji rok za rešenje višegodišnjeg nezadovoljstva prosvetnih radnika, tj. za donošenje Zakona o platama u javnom sektoru sa platnim razredima i njegova PRIMENA od 1.1.2016. je istekao. Taj datum jeste i konačni rok za rešavanje ostalih spornih pitanja definisanih Sporazumom. Ovih dana u Skupštini Srbije nalazi se predlog budžeta iz koga se jasno vidi da je više tako nešto i teoretski neizvodljivo. Prosto i jednostavno sve potpisano je najobičnija laž! Pomoć (kao da smo primaoci socijalne pomoći) je imala samo politički cilj tj. obmanu dela javnosti kako Vlada Srbije postupa po dogovorima koje potpisuje.

Na najboljstidniji način, lažima i obmanama, Vlada Republike Srbije prevarela je sopstvene građane. Učitelji, nastavnici, profesori su PREVARENI! To je danas (ako je uopšte i bilo neke dileme prethodnih par meseci) kristalno jasno! Svaka tačka

Istina je sasvim drugačija. Za sve vreme pregovora, Vlada Srbije, odnosno resorna ministarstva (u pregovorima ih učestvuju više) imala su stav da je nemoguće definisati neke stvari drugačije zbog nadolazećih revizija sa MMF. Ako je tako, što više pregovaramo sa njima? Idemo u Brisel ako se tamo brine o pravima

prosvetnih radnika! Biće da je istina neznatno drugačija. MMF je samo maska za beskrupulozno bahačenje, za politička kadriranja po agencijama, ministarstvima, opštinama... a nama se predstavlja neki „svevišnji“ autoritet, kako bi se iza njega političari na vlasti lagodno sakrili! Gospodo (mada gospoda očigledno niste) ako obrazujemo decu MI NISMO DECA!

Ako se laž od političara koji tvore Vladu R. Srbije mogla i očekivati (od koga je još je i dobro!), od nekoga ko ima ambiciju da vodi Ministarstvo prosvete je to nedopustivo! Na sastanku koji je Ministar Verbić imao sa predsedništvima sindikata u aprilu (kako bi se i mi privoleli potpisu) javno je obećao da ako ne bude Sporazum sproveden do kraja i ako platnih razreda ne bude do 1.1.2016. on (Srđan Verbić) VIŠE NIJE MINISTAR u Vladi Srbije. Gospodine Verbiću mi čekamo! Čekamo da se ogradite od neljudi sa kojima saradujete i ispoštujete bar javno iznetu reč! Za tu reč imate 50 svedoka!

Što se NSPRV tiče, sa ovim lažovima i prevarantima VIŠE NEMA pregovora. Ako ćemo mlatiti praznu slamu, imamo mi to i negde drugo raditi osim u Nemanjinol! Drugima po volji!

Dušan Kokot, predsednik GrO NSPRV Zrenjanin

„PRITAJENI TIGAR I SKRIVENI ZMAJ(EVI)“

Između „Ekonomskeg tigra Balkana“ („Dok ga Brana (kao i njegovog većeg brata) jednog dana, nije gumom obrisao“) i srpskog obrazovanja ima dosta sličnosti. Neki neupućeni bi rekli da je to normalno jer bez kvalitetnog obrazovanja nema ni ekonomskog napretka, ali to bi samo rekli neupućeni!

Sličnost je u smeru kretanja po istom pravcu, samo što je privreda na zadnjoj stanici propasti a prosveta ima još jednu do kraja puta. Doduše, od ovakve neuke vlasti bi nešto slično i trebali očekivati ali da mi gledamo kroz prozor tražeći poslednju tablu na putu, e to ne bih. Pisao sam već sto puta o tome što se vlastima ne čudim, ali me je sramota NAS! Moram, eto, opet to da pišem. Čekajući, valjda, da se i taj tigar obriše, čekam da i tu istinu neko vidi.

Znam, nadam se verovatno uzalud, ali ja ne bih više da čekam kraj pruge! Vičem iz sveg glasa da smo pred provalijom, da je kraj tu... i iako znam da

me Vi čujete, nisam siguran da me mašinovođe našeg voza čuju. Sede oni, verovatno sa travkom u ustima, sede i dive se nevidenim predelima. Da je sreće da te pejzaže, bar MI, nikada nismo ni videli! Sede mašinovođe ove naše „brze pruge“ (Srbija-Stradija) i čekaju poziv u glavni vagon. To je cilj! Ova naša ekonomska klasa im baš i ne prija. A šta ćemo MI? Umesto da smo se organizovali, da smo radili na tome (ako to ne ide samo od sebe), mi sedimo i čekamo. Nadamo se da će naše mašinovođe izvaditi travku iz usta i početi da rade ali džaba se nadamo. Survaće nas u provaliju to Vam jamčim! Uporedo sa ovim silnim izborima trebali bi i mi da raspisemo naše. Da se proberemo, da povadimo trule jabuke i spremimo se za ono što nas čeka. Ovako nespremljene čeka nas samo jedno, dragi moji prijatelji. Znete Vi, kao i ja, šta je to!

Dušan Kokot, predsednik NSPRV Zrenjanin

ПРОСВЕТНИ САВЕТ НИЈЕ УСВОЈИО СТАНДАРДЕ КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА

(Наставак са стр. 1)

После двочасовне полемике, Национални просветни савет (НПС) није 18. јануара усвојио предлог нових стандарда квалитета уџбеника, а одлучивање о том документу одложено је за наредну седницу. Примедбе чланова Савета биће упућене Заводу за унапређивање образовања и васпитања који је урадио предлог, речено је на седници НПС.

Државна секретарка Министарства просвете Зорана Лужанин апеловала је на чланове НПС да се што пре изјасне о предложеним стандардима квалитета, као и о новом плану уџбеника, јер, како је навела, Министарство чека одлуку како би могло да распише конкурсе за недостајуће уџбенике и приручнике за средњу школу и за ђаке који се школују на језицима националних мањина. Лужанин је навела да недостају приручници за 901 предмет у средњим стручним школама и додала да ће ако НПС не усвоји нове стандарде и план уџбеника, Министарство морати да распише конкурсе по старим прописима.

Расправу су обележили непомирљиви ставови појединих чланова у вези са предложеним стандардима квалитета уџбеника. Ана Пешикан, представница Универзитета у Београду у НПС, подсетила је да су стандарди кључна, а по

садашњем закону и једина мера за обезбеђење квалитета уџбеника, али да предлог ЗУОВ-а неће допринети остварењу тог циља. Она је навела да чланови радне групе која је урадила предлог нису компетентни за ову област, да су

предложена решења изузетно лошег квалитета, јер су, између осталог, стандарди и индикатори нерационално дефинисани, није прецизирана процедура њихове примене и практично су неупотребљиви. Пешикан је навела да понуђени стандарди не одликувају модерно разумевање процеса образовања, да стварају огроман про-

стор за субјективност у оцењивању уџбеника, што ће додатно отворити простор за системску корупцију у том процесу. Пешикан је предложила формирање нове компетентне радне групе која би урадила посао из почетка, напомињући да се постојећи документ не може кориговати јер је концепцијски погрешно постављен.

Председник НПС Александар Липковски истакао је да је постојеће стандарде квалитета уџбеника много пута користио у последњих пет година, али да је био љут на НПС што их је усвојио, јер имају много мана. Ипак, он је оценио да је нова верзија нешто боља и да би је требало усвојити и истовремено формирати комисију која би пратила примену стандарда и предлагала измене. Ана Пешикан је подсетила да су и важећи стандарди усвојени као привремени са намером да се прати њихова примена у пракси и да се после годину дана мењају, али да то никада није урађено.

Следећа седница НПС-а заказана је за 19. јануар. Међу првим одлукама, чланове НПС чека нови План уџбеника, по којем радне свеске више неће бити обавезне, а уџбеници ће бити тањи. Овом документу жестоко се противе представници струке и издавачи.

„ВЕЧИТИ СТУДЕНТИ“ ТРАЖЕ ЈОШ ВРЕМЕНА

„Радим тежак физички посао на терену, иако имам средњу школу. Али, посао је посао, донесе нам хлеб на сто. Пре 13 година успео сам да упишем Вишу пословну школу, смер Финансије и рачуноводство и некако успео да стигнем до пет испита пред крај. Али, плашим се да ће све бити узалуд јер су ми остали најтежи испити, а немам ни времена ни снаге да учим целу ноћ и ујутру будем спреман за посао на коме грешка може главне да ме кошта“, речи су 43-годишњег Новосађанина за чије се име може везати флоскула „вечити студент“.

Према садашњим прописима, предвиђено је да студентима који полажу испите по старим програмима академски статус престаје да важи од 1. октобра наредне године, а једино што им преостаје јесте да испочетка упишу исти програм или неки други факултет, односно високу школу. Вечитим студентима раније је понуђено да се пребаци на болоњске студије и неки су то и учинили, али за многе то није решење јер им је смањен број признатих положених испита и истовремено повећан број испита које треба да положи, уз прилични високе трошкове. За Младена то је значило чак 13 испита више, пошто су двогодишње студије постале трогодишње са додатних 10 испита, а три испита које је раније положио, нису му призната. А ту су и неположени испити.

Академци који су уписали факултете пре увођења студирања према стандардима описаним у Болоњској декларацији школске 2006/2007. покренули су онлајн петицију, тражећи да се продужи рок за завршетак студија који им истиче 30. септембра 2016. Вечити студенти желе да петицију с потписима предају Министарству просвете и Влади Србије, а прикупљено је нешто мање од 2 хиљаде потписа.

Међутим, из Министарства просвете стижу уверавања да продужења рока ипак неће бити „јер то не би било фер према осталим академцима“. „Министарство просвете не намерава да у новом Закону о високом образовању поново продужава рокове за завршетак студија старим студентима“, каже др Милован Шуваков, помоћник министра просвете за високо образовање и додаје да по Закону о високом образовању студије могу трајати највише дво-струко дуже од броја студијских година. Осим тога, истиче др Шуваков, програми по којима су ови студенти полагали испите давно су застарели, а многе студијске групе више и не постоје, нити за њима има потребе на тржишту.

Нема прецизних података о томе колико је на факултетима у Србији остало академаца који студирају по старом програму. Према непотпуним подацима од прошле године – јер половина факултета није доставила своје податке – у нашој земљи био је 18.861 вечити студент. Колико их је у међувремену дипломирало, не зна се.

ВЕРБИЋ: О ИЗБОРНИМ ПРЕДМЕТИМА ОДЛУЧИЋЕ СТРУЧНА ЈАВНОСТ

О судбини веронауке и грађанског васпитања у школама одлучиваће стручна јавност после озбиљне анализе и расправе, а не министар, изјавио је министар просвете, науке и технолошког развоја Србије Срђан Вербић истакавши да за те предмете нема компетентних наставника. „Било је анализа, али нису биле независне и нису процениле ефекте наставе. Расправа није наишла на одобравање једног дела јавности док други верују да би требало изменити начин наставе тих предмета“, рекао је министар Вербић за РТС.

Према његовим речима, постоји заједнички проблем за ова два предмета, а то је недостатак кадра. „Постоји константан недостатак компетентних наставника. Верујем да темама које су врло озбиљне, а то је питање толеранције, различитих култура, комуникације, треба да се баве најбољи. Одатле и мој предлог да се ти предмети изучавају четири године јер би за тај период имали кадар“, каже Вербић.

Он сматра, како наводи, да се стручна јавност премало укључила у ту расправу, а као главни разлог за то наводи новогодишње празнике. „Никако не би требало да се догоди да министар одлучује о судбини предмета, јер то треба да раде стручна тела. Треба направити механизам како ћемо проверити ефекте свих предмета, а не само ова два изборна предмета, а то је неопходно како бисмо могли да променимо програме“, истакао је.

Осврнуо се и на расправу о Нацрту закона о систему плата запослених у јавном сектору, о којем такође нема потпуне сагласности, указавши да синдикати из тог закона не виде колика ће бити плата запослених. „То јесте кључни захтев и ја то разумем. Верујем да овај закон може да се промени на тај начин да испуни овај захтев“, рекао је Вербић.

Кад је реч о Закону о научно-истраживачкој делатности, који је усвојен у последњој недељи 2015. године, министар каже да је буџет за науку „за нијансу већи него прошле године, што значи да ћемо се у овој години више бавити науком“. „Оно што ћемо урадити јесте да ћемо поопштрити услове за добијање пројеката како би они који се озбиљно баве истраживањем заиста и добили највише“, рекао је ресорсни министар. Он је навео и пример да тренутно у Србији има више од 600 научних часописа, док у Министарству очекују да ће их свега око 250 испунити критеријуме у вези са тим шта је то прави научни часопис.

PLATE OD 500 EVRA

Piše: Vojislav Guzina

Kada bi se ostvarilo očekivanje premijera da plate za dve godine budu 500 evra, bile bi veće od sadašnjih (361 evro) za 38,5 odsto. Ako bismo, pritom, želeli da takav rast plata ne ide nauštrb razvoja prosvete, zdravstva, kulture, modernizacije vojske, investicija, penzija i svega drugog na što se deli ostvareni BDP, i on bi za to vreme trebalo da poraste sa 33 milijarde na najmanje 40 milijardi evra.

U tom slučaju bi učešće javnog duga Srbije, koji sada iznosi 25 milijardi evra, palo sa sadašnjih 76 na 62 odsto BDP-a, što bi bio rezultat vredan pažnje.

Naravno, ovo nije moguće postići u tako kratkom periodu, ma koliko da plata od 500 evra nije velika i predstavlja jedva polovinu sadašnje prosečne plate u Sloveniji. Prošlogodišnji rezultati fiskalne konsolidacije, ma koliko podložni kritici, omogućuju relativno mirnu fiskalnu 2016. i pored znatnih rashoda prenetih iz prethodne godine.

Međutim, dalji pozitivan tok javnih finansija i standarda stanovništva isključivo zavisi od kretanja u privrednom sektoru, a tu nažalost ima niz ograničenja za ostvarenje visoke stope rasta.

Svetska banka predviđa rast BDP-a u ovoj godini od 1,8 odsto, što je, imajući u vidu ostvareni rast u 2015. od 0,9 odsto, verovatno realna procena. Međutim, polovinom tog prirasta, nažalost, tek nadoknađuje pad BDP-a iz 2014. pa preostali deo kolača ne ostavlja prostor za neka značajnija pomeranja plata naviše, utoliko pre što su bilanci privrede opterećeni velikim gubicima iz prethodnih godina, dok je nominalno povećanje plata u javnom sektoru ograničeno na dva do četiri odsto.

U najboljem slučaju, može se očekivati zaustavljanje realnog pada plata, ukoliko se inflacija i kurs dinara zadrže u projektovanim okvirima. Drugim rečima, od 2016. možemo očekivati samo stabilizaciju oporavka započetog u prethodnoj godini.

Ozbiljnija pomeranja u masi sredstava za zarade u privredi i plata u javnom sektoru moguća su samo ukoliko privredni rad počev od 2017. bude između četiri i pet odsto, što podrazumeva veću zaposlenost. Za povećanje prosečnih zarada, plata po zaposlenom, neophodna su pomeranja u kvalitetu zapošljavanja, tj. u većem učešću visokostručnog rada u stvaranju BDP-a.

Napredak zasnovan na novim tehnologijama i višem učešću skupljeg živog rada, što je uslov i dugoročno stabilnog poslovanja i porasta standarda, nije realan u kratkom roku, i nije moguć bez značajnih investicija.

Realnije šanse na kraći rok su u poljoprivrednoj proizvodnji i prerađivačkoj industriji poljoprivrednih proizvoda i turizmu, a za to je potrebna dobra infrastruktura da bi se povećao interes za ostanak i povratak na selu. U tome veliku ulogu može odigrati osmišljena fiskalna i kreditna politika.

Takođe, kako vreme prolazi biva sve jasnije da je za stabilan i ubrzan razvoj uslov reforma države, koja podrazumeva kadrovsko osposobljavanje institucija angažovanjem stručnih ljudi, povećanje materijalne opremljenosti institucija, povećanje plata i, najzad vraćanje ovlašćenja i odgovornosti za državne poslove na institucije. Nažalost, i na tom planu smo u ozbiljnom zastoju.

*ekonomista, Beograd

NE ZNAJU BIROKRATE KAKO ŠKOLA ŽIVI

Nepismenost je realna istina današnjice u celom svetu kao i na našim prostorima.

U svetu ima 250 miliona školske dece bez elementarne pismenosti. Mnogi đaci kada završe školu u našem društvu funkcionalno su nepismeni i nisu sasvim korisni članovi društva. Nepismeni su u današnjem svetu takoreći izgubljeni. Svet treba da se sa više poleta i upornosti uhvati u koštac sa izazovima savremenog doba kao što su: smanjivanje nepismenosti, sprečavanje nasilja i okončavanje sukoba. Pismenost pomaže svakom društvu da bude zdravije, da zaleči svake rane. Pismenost je ključna da se stavi tačka na krajnje siromaštvo, smanji smrtnost najmlađih, doprineše jednakosti polova, zaustavi prekomerni priraštaj populacije.

Generalni sekretar Uneska Irina Bokova poručila je da „budućnost počinje sa učenjem azbuke“.

Ključ uspeha ili neuspeha u celokupnom daljem školovanju jeste sa kakvim raspoloženjem su deca počela opismenjavanje. Čitanje i pisanje je moguć-

nost koja je data svima, nešto što su svi u stanju da nauče, a to je zasigurno da čitaju i pišu. Ljudi formalno umeju da čitaju i pišu, ali nisu u stanju da proniknu u smisao pročitane knjige ili instrukcije i ne uspevaju da napišu iole smislen i povezan tekst.

Živimo u svetu funkcionalne nepismenosti. Mnogi đaci kada završe školu u našem društvu, nažalost, funkcionalno su nepismeni i nisu sasvim korisni članovi društva. Funkcionalna nepismenost označava

sve članove zajednice koji ne poseduju dovoljno znanja kako bi postali radno sposobni članovi modernog društva.

U svetu statistika pokazuje da oko 160 miliona stanovnika ne znaju da popune nijedan upitnik, da prate bilo kakva uputstva, da pročitaju mapu ili pomognu svojoj deci u rešavanju školskih zadataka. Funkcionalna nepismenost kao izraz ustanovljen je 1965. godine, a Unesko je iste godine ustanovio i praznik Dana pismenosti. Generalni sekretar OUN Ban Ki Mun najavio je borbu s nepismenošću kroz deo plana nove globalne strategije u razvojnoj politici 2015-2013. a plan je usvojen krajem septembra 2015. godine na redovnom zasjedanju Generalne skupštine OUN. Međunarodni dan pismenosti 8. septembar kao praznik Uneska od samog osnivanja 1965. godine podržao je veliki broj najslavnijih svetskih pisaca, među kojima su i dobitnici Nobelove nagrade za književnost.

Ime i prezime poznati redakciji

POLITIKA UPISA

Piše: Bojan Đokić*

Prilikom obrazovanja novog Nacionalnog prosvetnog saveta 18. decembra 2015. godine, ministar prosvete Srdan Verbić izjavio je da je upisna politika u srednjim školama i na fakultetima jedan od najvećih izvora korupcije u obrazovanju i da treba regulisati upisnu politiku. Da ima nezakonitosti prilikom konkurisanja i upisivanja na fakultetima u Srbiji, svedoči i moj slučaj, koji je ovih dana dobio i sudski epilog.

Konkurs za upis na doktorske studije istorije na Filozofskom fakultetu u Beogradu školske 2014/2015. godine, objavljen je 4. decembra 2014. godine.

Prijava na konkurs obavljena je 8. i 9. decembra 2014. godine, kada su kandidati podnosili dokumentaciju koja je zahtevana: motivaciono pismo, objavljene radove, diplomu o završetku studija. Preliminarna lista izlazi 18. decembra. Pišem i ulažem žalbu, i umesto da se rešava po mojoj žalbi, kandidati su putem sajta fakulteta pozvani da 22. decembra dođu na fakultet kao bi pisali motivaciona pisma, iako smo ih već predali 8. i 9. decembra.

To je objavljeno na sajtu pod naslovom „Promena konkursa za upis na doktorske studije istorije“ pa sam se u novoj žalbi pozvao i na krivično delo prevare (za konkurs sam morao da uplatim oko 10.000 dinara), jer su uslovi i način postupka promenjeni u toku konkursa, kada je već izašla prva preliminarna lista.

I rokovi za preliminarnu rang-listu, za žalbu i druga pravila koji su bili propisani konkursom nisu ispoštovani, i oni su menjani. Nova preliminarna lista (druga) izlazi 26. decembra, na koju ponovo ulažem žalbu. Iz kolegijalnih razloga ne želim da navodim imena onih koji su uspeali da se pomere na listi u odnosu na prvu koja

je izašla.

U žalbi sam istakao da preliminarna lista ne sadrži rubriku iz koje bi se videlo koliko je svaki kandidat dobio bodova na osnovu motivacionog pisma (a ono je nosilo 40 odsto bodova pri upisu!), koliko je kandidat dobio bodova na osnovu objavljenih radova u kojoj kandidati mogu videti koliki broj bodova imaju na osnovu proseka na prethodnim studijama i dužine studiranja.

Žalio sam se i na način kako je ceo postupak sproveden, na diskriminaciju, jer je konkursom predviđeno da se boduju samo radovi koji su objavljeni u zemlji, ali ne u inostranstvu, ali i na druge neustavnosti, nezakonitosti i nepravilnosti.

Rešenje na žalbu dobijam 29. decembra, a potpisao ga je predsednik komisije za upis na doktorske studije istorije, u kome se samo navode uslov konkursa, bez odgovora na moje žalbe, ali i jedna pedagoška pikanterija koja mi je upućena: „... da je neobičajeno i neprimereno da se primedbe na kriterijume iznose tek po objavljivanju preliminarne rang-liste“. Rok za žalbu dekanu fakulteta bio je 24 sata.

Nakon žalbe dekanu, dobijam rešenje koje je isto kao prethodno, samo su promenjeni i datum, broj rešenja i stavljen je potpis dekana. Pišem tužbu Upravnom sudu u Beogradu i šaljem je poštom 12. januara 2015. godine. Upravni sud je 12. novembra 2015. godine doneo presudu u predmetu pod brojem br. 20 U 405/15 i poništio osporeno rešenje kao nezakonito, a kojim je odlučivano o mom pravu na obrazovanje, za koje sam uskraćen.

U mejlu sa ovim tekstom, redakciji šaljem skeniranu originalnu dokumentaciju u vezi sa ovim slučajem.

*Beograd

У ПРОДАЈИ ЗБИРКЕ ЗАДАТАКА ЗА "МАЛУ МАТУРУ"

Од 21. јануара у продаји се налазе збирке задатака из српског, односно матерњег језика, и математике, као и збирке са задацима из биологије, географије, историје, физике и хемије. Припремљена су издања и на албанском, мађарском, румунском, русинском, словачком и хрватском језику. Свака збирка садржи 450 задатака, а све три коштају 670 динара. На основу тих збирки осмаци ће моћи да се припремају за малу матуру.

ПОСЛЕ ДЕВЕТ МЕСЕЦИ БЛОКАДЕ ПОНОВО РАДИ ПРОСВЕТНИ САВЕТ

После девет месеци застоја у раду Националног просветног савета, 18. јануара је у Палати Србија коначно конституисан нови састав, на челу са др Александром Липковским, професором Математичког факултета и чланом Политичког савета „Двери“. Национални просветни савет броји 43 члана, од којих је 21 новозабран.

У овом телу који доноси најважније одлуке у образовању су и представници универзитета, САНУ, Матиче српске, удружења и друштава васпитача, учитеља, ликовних педагога, историчара, физичара, психолога...

Занимљиво је да професор Липковски иако није био кандидат Министарства просвете за ову функцију, ипак је изабран гласовима владајуће већине у Скупштини Србије. Да ипак нису супарници већ саборци, оценио је министар Срђан Вербић на конститутивној седници, уз речи да „има много више ствари око којих се слаже са Липковским, него оних о којима се не слажу“. Он је напоменуо да за ових девет месеци није злоупотребио нити искористио тај вакум да би доносио одлуке уместо НПС, на шта је имао право по закону након три месеца и замолио чланове овог тела да убудуће воде рачуна пре свега о интересима ђака. „Има много интересних група у образовању, неке су видљиве, неке не и са њима морамо да се боримо. Има много лобија, а ви сте последњи одбрамбени бедем, ви доносите најважније одлуке око учбеника, часова, наставних планова и програма, министар их само потписује. Ви имате ту моћ да кажете „не“ лобијима, имате право и одговорност на то и ја вас молим да ту моћ користите“, поручио је министар Вербић.

Он је најавио и много тога што ће се убудуће дешавати у образовању, због чега очекује и подршку НПС. „Регулисање уписне политике је једна од најважнијих ствари која вас чека и у средњим школама и на факултетима, јер је уписна политика један од највећих извора корупције у образовању. Тај проблем се може решити увођењем велике матуре“, рекао је министар. По његовом мишљењу, у школи је ђацима потребно много више ваннаставних активности, јер се настава у већини школа свела само на часове. „Треба да радимо на томе да што више школа пређе на једносменски рад. Даље, у овом тренутку ђаци имају више часова него што је то законом дозвољено. У школама имамо више активности које иду у корист разних друштава, локалне заједнице, чак и извођача радова, него ђака и наставника. Имамо неефикасну мрежу школа и то је проблем који се стално оставља за касније“, анализирао је Вербић.

Највеће изненађење изазвао је ставом да мора да се преиспита идеја изборних предмета, посебно обавезних изборних – грађанског васпитања и веронауке. Он је рекао да би требало да се осмисли другачији план и да се ови предмети похађају у четири разреда основне школе, не прецизирајући да ли је мислио од првог до четвртог или од четвртог до осмог разреда. „То ће“, рекао је Вербић, „одлучити стручна друштва и Национални просветни савет“.

Нови председник Александар Липковски је рекао да се накупило много посла, али да још ниједан материјал није стигао. Напоменуо је да је архива у нереду, да још немају секретара и позвао министра просвете да омогући несметани рад Савета. „Лоше је што НПС није радио толико дуго. Ми смо овде због ђака, али не само због тога, морамо да водимо рачуна и о очувању колективних циљева образовног система, који се тичу читаве Србије и нације“ – рекао је др Липковски, уз напомену да о многим питањима има врло сличне ставове као и министар Вербић.

ВЛАДА ВОЈВОДИНЕ: ОСАМ ОПШТИНА НЕМА ПРОСВЕТНЕ ИНСПЕКТОРЕ

Одређени број општинских, односно градских управа у Војводини нема запослене просветне инспекторе, иако по Закону о основама система образовања и васпитања прописује да инспекцијски надзор над радом просветних установа обавља општинска, односно градска управа. Према наводима из Покрајинске владе, то су општине Врбас, Ковачица, Опово, Пландиште, Сремски Карловци, Беоцин, Бачки Петровац и Ириг, а тренутно у тим општинама Покрајински секретаријат за образовање врши непосредан инспекцијски надзор и то на терет средстава јединице локалне самоуправе. Како је наведено, с поменутих општинама секретаријат је закључио уговоре о вршењу непосредног инспекцијског надзора, па ће тако на пример, трошкови инспекцијског надзора у општини Врбас у 2016. години износити око 600.000 динара.

„Имајући у виду да је попуњавање радних места за просветне инспекторе неопходно за квалитетан и ефикасан рад просветне инспекције, као и то да општине које немају просветне инспекторе троше знатна средства за плаћање инспекцијских надзора покрајинске просветне инспекције, указујемо на то да су општинске управе у законској обавези да попуне упражњена места“, упозорили су из Покрајинске владе. Додаје се да слободна радна места просветног инспектора могу бити попуњена премештајем или распоређивањем лица која испуњавају услове за послове просветног инспектора или на други начин.

НАГРАДЕ НАЈБОЉИМ ЕДУКАТОРИМА

Награду „Живојин Мишић“, која се од прошле године уручује најбољим едукаторима Србије, ове године добило је 16 најбољих у земљи, међу којима је и двоје новосадских педагога.

Сви они заједно, доказ су да просветари у Србији упркос више него незавидној ситуацији данас, не само да нису дигли руке од будућности наше земље – односно њених најмлађих – већ се и својски боре за њих.

Упркос више него незавидној ситуацији у којој се просветни радници данас налазе у Србији, постоје појединци који се готово безрезервно посвећују образовању нових генерација и њиховом успешном извођењу на животни пут.

За њих признања попут награде „Живојин Мишић“ представљају само део сатисфакције. „Спадам у ред оних просветних радника који верују да се добар просветни радник једноставно рађа. То се, наравно, учи кроз школу и искуство – али просто, ви морате да budete личност да бисте били добар учитељ, односно добар просветни радник пре свега. мислим да је то више црта личности него ствар професије – најискреније – с једне стране. С друге стране, просто, ово може да ради само особа која воли овај позив и овај посао – тако да ако носите ту клицу љубави у себи, мислим да ћете добро радити овај посао“, каже Дијана Малица, учитељица у ОШ „Ђорђе Натошевић“.

Награда „Живојин Мишић“ представља признање, не само за њеног добитника, већ и за цео колектив школе – па и за цео образовни систем у Србији – упркос тешком положају просветара.

Награду додељује друштво за подстицање предузетништва „Живојин Мишић“ у Београду, под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Конкурс обухвата предаваче свих основних и средњих школа у Србији. Поред скромне финансијске подршке за најбоље предаваче – награда подразумева и 100.000 за реализацију пројекта са ученицима.

НАГРАДЕ ЗА НАЈУСПЕШНИЈЕ ЂАЧКЕ РАДОВЕ

У холу зграде Покрајинске владе, на завршној свечаности пројекта „Енергија је свуда око нас 2015“, уручене су награде најуспешнијим ученицима, наставницима менторима На завршној свечаности пројекта „Енергија је свуда око нас 2015“ и образовно-васпитним установама на територији Војводине. Две најуспешније школе у 2015. години јесу Основна школа „Жарко Зрењанин“ из Зрењанина и Техничка школа „Михајло Пупин“ из Куле. Ученицима и менторима додељене су вредне награде и дипломе.

ZA GODINU DANA PLATE REALNO MANJE 1,4 ODSTO

- Prosečna novembarska plata veća od 50.000 dinara samo u Vršcu, Pančevu i Novom Sadu
- Karlovčanima plata skočila • Beočinci loše prošli • I dalje najmanje plate u Alibunaru • Prosečna plata u Srbiji 361 evra, Makedoniji 365, BiH 422, Crnoj Gori 482, Hrvatskoj 748 i Sloveniji 1.004 evra • Inflatorni pritisci i u narednom periodu niski • Ni jednokratna pomoć nije pomogla prosveti da dohvati bar prosek

Prosečna zarada isplaćena u novembru 2015. godine iznosila je 60.913 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u oktobru 2015. godine, nominalno je bila veća za 0,2%, a realno je bila veća za 0,3%. U AP Vojvodini prosečno isplaćena zarada za novembar 2015. godine iznosila je 59.775 dinara i u odnosu na prosečno isplaćenu zaradu u oktobru 2015. godine nominalno je bila veća za 2,5 %.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u novembru 2015. godine iznosi 44.166 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u oktobru 2015. godine, nominalno je bila veća za 0,1%, a realno je veća za 0,2%. U AP Vojvodini prosečna isplaćena neto zarada za isti mesec ostvarena je u iznosu od 43.304 dinara i u odnosu na isplaćenu neto zaradu u oktobru 2015. godine nominalno je bila veća za 2,3 %.

Od sedam okruga u Vojvodini, u samo dva, Južnobačkom i Južnobanatskom, prosek novembarske zarade veći je od republičkog, dok je u preostalih pet on daleko ispod prosečne plate u Republici. Prosečne zarade u Južnobačkom okrugu su 47.246, a u Južnobanatskom 46.656 dinara. Prosek novembarskih plata u Sremskoj oblasti je 39.859, Severnobačkoj 39.743, Severnobačkoj 39.432, Zapadnobačkoj 38.697 i Srednjobanatskoj 38.428 dinara.

Najveći skok prosečne plate prošlog meseca u odnosu na oktobar zabeležen je u Sremskim Karlovcima, i to 22,7 odsto. Novembarska prosečna zarada u toj opštini je 40.766 dinara. Iza nje je opština Kovačica, gde je novembarska plata u odnosu na oktobar porasla 22,2 odsto i sada je 39.271 dinar. Sledi opština Apatin, gde je novembarska zarada veća 11,1 odsto u odnosu na oktobar i iznosi 46.846 dinara.

U opštini Kula prosečna novembarska plata je 10,7 odsto veća u odnosu na oktobar i sada iznosi 40.689 dinara. U Bačkom Petrovcu novembarska primanja povećana su u odnosu na oktobarska 9,7 odsto pa sada iznose 32.639 dinara. Veće novembarske plate beleže se i u opštini Pančevo i sada iznose 50.441 dinar i 7,3 odsto su veće u odnosu na prethodni mesec. Novembarske plate povećane su šest odsto u odnosu na oktobar u opštini Žabalj – na 36.601 dinar. Skok prosečne novembarske plate u odnosu na oktobarsku, i to od 4,4 odsto, beleži i opština Šid. Tamo je sada prosečna plata 40.277 dinara.

Najveći pad prosečne zarade u odnosu na oktobar beleži opština Beočin jer je sada prosek 49.619 dinara, što je 89,2 odsto manje u odnosu na deseti mesec ove godine. Prosečna zarada u beočinskoj opštini u prvih 11 meseci je 54.312 dinara, ali je jasno da iz meseca u mesec opada. Manje novembarske plate u odnosu na oktobar beleže se i u Bačkoj Palanci, Bečeju, Srbobranu, Temerinu, Kikindi, Adi, Zrenjaninu, Novoj Crnji i Staroj Pazovi.

Prosečna plata novembarska veća od 50.000 dinara zabeležena je samo u tri grada u Vojvodini: u Vršcu – 51.596, Pančevu – 50.441 i Novom Sadu – 50.148 dinara. Novembarsku prosečnu platu veću od 40.000 dinara ima 14 opština u Vojvodini. To su: Beočin – 49.619, Pećinci – 47.528, Bačka Palanka – 45.888, Indija – 41.750, Kanjiža – 41.608, Sremska Mitrovica – 41.470, Senta – 41.326, Kovin – 40.909, Vrbas – 40.800, Subotica – 40.436, Zrenjanin – 40.323, Šid – 40.277 i Novi Kneževac – 40.137 dinara.

Iako je prosečna novembarska zarada u opštini Alibunar 9,2 odsto veća nego oktobarska, ta lokalna samouprava i dalje ima najmanju platu u Vojvodini. Prosečna novembarska zarada je 29.637 dinara. Nešto veća je prosečna plata u Plandištu – 30.859 dinara. U Titelu, Žitištu, Novom Bečeju i Sečnju plata je nešto malo iznad 33.000, dok je u Baču, Malom Idošu i Bačkom Petrovcu malo iznad 32.000 dinara.

centralne vrednosti od četiri odsto, ne samo za jednu, već i za dve godine unapred. I pored prisutnih rizika, očekuje se postepen rast inflacije i njen povratak u granice cilja u drugoj polovini ove godine, čemu će doprineti i dosadašnje ublažavanje monetarne politike, piše u saopštenju.

Prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji, po delatnostima	Zarade		Zarade bez poreza i doprinosa	
	XI 2015	I-XI 2015	XI 2015	I-XI 2015
Ukupno	60913	60284	44166	43800
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	51647	51858	37262	37493
Rudarstvo	99930	99415	71256	71013
Prerađivačka industrija	56204	55638	40804	40542
Snabd. el. energijom, gasom i parom	100934	104836	71830	74611
Snabd. vodom i upravljanje otp. vodama	53281	54435	38496	39337
Gradevinarstvo	57006	56267	41246	41223
Trg. na vel. i malo i popravka mot.vozila	47276	46475	34611	34238
Saobraćaj i skladištenje	63679	62697	46491	45627
Usluge smeštaja i ishrane	36099	36110	26644	26519
Informisanje i komunikacije	104738	107789	78873	81287
Finansijske delatnosti i delatnost osig.	105247	103753	76239	75147
Poslovanje nekretninama	61261	67195	44314	48732
Stručne, naučne, inf. i tehničke delatnosti	90529	91810	66687	68112
Adm. i pomoćne uslužne delatnosti	47543	47268	34346	34249
Državna uprava i obavezno soc. osiguranje	67069	66457	48118	47658
Obrazovanje	58974	55491	42370	39956
Zdravstvena i socijalna zaštita	55605	54672	40227	39455
Umetnost; zabava i rekreacija	52164	51779	37782	37497
Ostale uslužne delatnosti	44055	45245	32319	33427

Zarade u prosveti i republički prosek						
Period	Prosečne zarade			Prosečne zarade bez poreza i doprinosa		
	Ukupno RS	Obrazovanje	Indeks (3:2)	Ukupno RS	Obrazovanje	Indeks (6:5)
I	2	3	4	5	6	7
I 2015	54.208	54.457	100.46	39.285	39.159	99.68
II 2015	58.992	54.774	92.85	42.749	39.428	92.23
III 2015	59.141	54.837	92.72	43.121	39.533	91.68
IV 2015	62.532	54.199	88.27	45.605	39.025	85.57
V 2015	60.487	55.064	91.03	43.964	39.643	90.17
VI 2015	61.302	56.155	91.60	44.583	40.496	90.83
VII 2015	62.687	56.314	89.83	45.601	40.638	89.12
VIII 2015	61.538	55.673	90.47	44.630	40.042	89.72
IX 2015	60.503	55.301	91.40	43.925	39.799	90.61
X 2015	60.767	54.644	89.92	44.124	39.376	89.24
XI 2015	60.913	58.974	96.82	44.166	42.370	95.93

	Pros. zarade din.		Neto zarade din.	
	XI 2015	XI 2015 X 2015	XI 2015	XI 2015 X 2014
Republika Srbija	60913	100,2	44166	100,14
Srbija - Sever	67562	100,0	49048	100,0
Beogradski region	74694	98,3	54309	98,4
Region Vojvodine	59775	102,5	43304	102,3
Srbija – Jug	52142	100,7	37726	100,3
Region Šumadije i Zap. Srbije	51595	101,2	37447	100,8
Region Južne i Istočne Srbije	52806	100,1	38065	99,7
Region Kosovo i Metohija	-	-	-	-

Godišnja stopa inflacije* (merena indeksima potrošačkih cena (IPC)) u 2015. godini												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014.	3.1	2.6	2.3	2.1	2.1	1.3	2.1	1.5	2.1	1.8	2.4	1.7
2015.	1.0	0.8	1.9	1.8	1.5	1.9	1.0	2.1	1.4	1.4	1.3	0.0
Mesečna stopa inflacije** (merena indeksima potrošačkih cena) u 2015. godini												
2014.	1.4	0.1	-0.3	0.6	0.1	0.1	-0.1	-0.2	0.7	-0.2	0.0	-0.4
2015.	-0.2	0.9	0.7	0.5	-0.3	0.5	-0.9	0.9	0.0	-0.2	-0.1	0.0

*Godišnja stopa inflacije – promena cena u tekućem mesecu u odnosu na isti mesec prethodne godine, u %

**Mesečna stopa inflacije – promena cena u tekućem mesecu u odnosu na prethodni mesec, u %

Inflacija „debelo“ ispod ciljane
Izvršni odbor Narodne banke Srbije je ocenio 12. januara 2016. godine da će “inflatorni pritisci i u narednom periodu biti niski”. Međugodišnja inflacija je ispod cilja NBS, a inflaciona očekivanja finansijskog sektora i privrede i dalje se nalaze ispod

Period novembar 2015/novembar 2014.

Prosečna zarada isplaćena u novembru 2015. godine nominalno je manja za 0,1% i realno je manja za 1,4% od prosečne zarade isplaćene u novembru 2014. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u novembru 2015. godine nominalno je manja za 0,1% i realno je manja za 1,4% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u novembru 2014. godine.

Period jan.-nov. 2015/jan.-nov. 2014.

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar–novembar 2015. godine, u poređenju sa prosečnom zaradom isplaćenom u periodu januar–novembar 2014. godine, nominalno je manja za 0,8%, a realno je manja za 2,2%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar–novembar 2015. g., nominalno je manja za 0,5% i realno je manja za 1,9% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar–novembar 2014. g.

УТВРЂИВАЊЕ МИНУЛОГ РАДА У ВЕЋЕМ ПРОЦЕНТУ И ДУЖЕМ ПЕРИОДУ

ЗАКОН О РАДУ

Члан 108.

Одредбама општег акта (колективни уговор или правилник о раду) може се утврдити и већи проценат по години рада који је остварен у радном односу код послодавца од 0,4%, као и дужи период за обрачун минулог рада од периода утврђеног Законом.

Чланом 108. став 1. тачка 4) Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014 – даље: Закон), утврђено је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца (даље: минути рад) – најмање 0,4% од основице. Такође, ставом 2. истог члана утврђено је да се при обрачуну минулог рада рачуна и време проведено у радном односу код послодавца претходника из члана 147. овог закона, као и код повезаних лица са послодавцем у складу са законом.

Имајући у виду наведено, одредбама општег акта (колективни уговор или правилник о раду) може се утврдити и већи проценат по години рада који је остварен у радном односу код послодавца од 0,4%, као и дужи период за обрачун минулог рада од периода утврђеног Законом (на пример: све време проведено у радном односу)“ (Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, бр. 011-00-99/2015-02 од 4.3.2015. године)

ПРИЈЕМ У РАДНИ ОДНОС

Питање: Да ли се може сматрати комплетном пријава на конкурс за пријем у радни однос у школи која садржи доказ о образовању које није одговарајуће за посао за који учесник конкурса конкурише?

Одговор: Пријава на конкурс која садржи доказ о образовању које није одговарајуће за посао за чије обављање учесник конкурса конкурише јесте потпуна ако садржи и остале доказе који се траже конкурсом. То значи да таква пријава неће бити одбачена, односно мора се разматрати, али тај учесник конкурса не може бити примљен у радни однос због тога што не поседује одговарајуће образовање.

Према одредбама Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 52/11 и 55/13), уз пријаву на конкурс учесник конкурса обавезно подноси доказе о одговарајућем образовању (оверен препис или оверену фотокопију одговарајућег документа), доказ о држављанству Републике Србије (уверење о држављанству или извод из матичне књиге рођених), као и доказ о знању језика на којем се остварује образовно-васпитни рад (рецимо, доказ да је одговарајуће образовање стечено на том језику). Доказ о поседовању психичке, физичке, психичке и здравствене способности за рад са децом и ученицима учесник конкурса треба да достави пре закључења уговора о раду, а доказ о неосуђиваности и непостојању дискриминаторног понашања на страни учесника конкурса прибавља установа (члан 120. став 3).

Питање: Да ли по расписаном конкурс за пријем у радни однос у основној школи, а после истека рока за подношење пријава, кандидат може поднети накнадно неки од доказа који су предвиђени законом (нпр. доказ о држављанству), а ако може, који је то крајњи рок?

Одговор: Одговор на постављено питање зависи најпре од тога на који услов за пријем у радни однос се доказ односи. Тако се, према одредби члана 120. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 52/11 и 55/13), докази о одговарајућем образовању, о држављанству Републике Србије и о знању језика на којем се изводи образовно-васпитни рад подносе уз пријаву на конкурс, доказ о поседовању психичке, физичке и здравствене способности за рад с децом и ученицима доставља се пре закључења уговора о раду а доказ о неосуђиваности и непостојању дискриминаторног понашања на страни запосленог прибавља установа.

Доказ о одговарајућем образовању, о држављанству Републике Србије и о знању језика на којем се изводи образовно-васпитни рад кандидат, дакле, треба да приложи уз пријаву на конкурс, из чега произлази закључак да се ти докази не могу успешно достављати по истеку рока за пријављивање на конкурс. Међутим, сматрамо да нема сметњи да се општим актом школе (колективним уговором код послодавца или правилником о раду) утврди могућност да се и накнадно достављени докази прихвате, али само ако из оправданих разлога нису могли бити приложени пре закључења конкурса. Одредбе општег акта школе којима би се уредило ово питање могле би да гласе овако:

„Доказе о испуњености услова за пријем у радни однос кандидат може доставити после истека рока за достављање пријава на конкурс, али само ако учини вероватним да из оправданих разлога није могао да прибави те доказе. Доказе о оправданости разлога за пропуштање рока кандидат

је обавезан да достави заједно с накнадно поднетим доказима за пријем у радни однос.

„Накнадно достављање доказа за пријем у радни однос може се прихватити само ако их је Послодавац примио пре него што је сачињен ужи избор кандидата.“

Питање: Да ли се услови и поступак за пријем у радни однос у школи односе и на не-наставно особље или само на пријем у радни однос наставника, васпитача и стручних сарадника? Другим речима, може ли се за обављање послова ненаставног особља радни однос засновати применом правила из Закона о раду, мимо правила из Закона о основама система образовања и васпитања?

Одговор: Правила о условима и начину пријема у радни однос из Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 52/11 и 55/13) важе како за наставно тако и за ненаставно особље. Разлика постоји само у томе што се кандидати за обављање послова ненаставног особља не шаљу на психолошку процену способности за рад са децом и ученицима.

То значи да се радни однос на неодређено време у установи за образовање и васпитање и за обављање послова ненаставног особља може засновати по конкурс или преузимањем запослених који су на листи са које се врши преузимање (запослени за чијим је радом делимично или потпуно престала потреба или су засновали радни однос с непуним радним временом), или у случају међусобног преузимања запослених у два установа (чл. 130. и 131. Закона о основама система образовања и васпитања). Пријем у радни однос искључиво на основу правила из Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) у установи за образовање и васпитање правно није могућ, односно представљао би кршење одредаба Закона о основама система образовања и васпитања, који је у односу на Закон о раду *lex specialis*.

У казним одредбама Закона о основама система образовања и васпитања, члан 161. став 1. тачка 11) и став 2. прописано је да ће се новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казнити за прекршај установа ако прими у радни однос лице које за то не испуњава услове из чл. 120 – 123. истог закона или изврши пријем у радни однос на начин и по поступку који су супротни одредбама чл. 130 – 132. тог закона. За тај прекршај ће се казнити и директор, односно одговорно лице установе, и то новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара.

Питање: Колико дуго у школи може да траје радни однос на одређено време заснован по конкурс ради замене запослене која је на породичком одсуству? Постоји ли обавеза да се пре расписивања конкурса за пријем у радни однос на одређено време до повратка запослене са породичког одсуства обавести школска управа?

Одговор: За пријем у радни однос ради замене запослене која је на породичком одсуству обавезно се расписује конкурс, пошто се ради о радном односу чије је претпостављено трајање дуже од 60 дана. Школска управа се обавештава ради збрињавања запослених за чијим је радом престала потреба. Ако такви запослени постоје, с њима се закључује споразум о преузимању и тада нема расписивања конкурса. Међутим, сматрамо да је законодавац имао на уму обавештавање школске управе само у случају потребе за заснивањем радног односа на неодређено време, пошто се споразумом о преузимању заснива управо та врста радног односа.

Запослени који ради на замени одсутног запосленог, а примљен је по конкурс, може да остане у радном односу све док се одсутни запослени не врати на рад – ту не постоји рок. Међутим, ако је реч о наставнику, васпитачу или стручном сараднику без лиценце, који ради на замени одсутног запосленог, он може да тај посао обавља најдуже две године. Али, ако у току радног односа запослени стекне лиценцу, може да настави да ради на замени све до повратка одсутног запосленог.

SREĆNA HEMIJSKA, MAJICA I/LI MINDUŠA..., RAZLIČITE ČARAPE, ... ZA USPEŠNO POLAGANJE ISPITA!

- Sociolozi: Sujeverje duboko ukorenjeno u religiji • Čak iako nisu religiozni mnogi studenti veruju da će im na ispitu pomoći prosipanje vode (za sreću), nošenje srećne čarape, hodanje isključivo levom stranom ulice
- Najveći baksuz pred ispit ako vide crnu mačku ili razbiju ogledalo

Studentkinja Vanja na ispit uvek nosi potkovicu. Misli da će zbog nje položiti ispite. Nikola uvek menja mesto. "Kad sam već spreman za ispit i već sam zauzeo mesto u svojoj klupi, meni tako dođe neko priviđenje, nemam pojma, da će se loše završiti ukoliko nastavim tu da sedim. Tako, tipa tri minuta pre ispita, promenim mesto. Svi me pitaju zašto, jednostavno došlo mi tako. Nekad se to isplati, a nekad ne", iskren je Nikola.

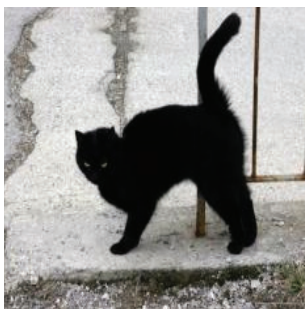
Njegov kolega Branislav nosi različite čarape. Dobitna kombinacija za polaganje ispita je, tvrdi, da jedna bude crvena, a jedna plava. Studentkinja Milena dok uči uvek piše jednom hemijskom. Ako hemijska prestane da radi, to je loš znak – ispit neće položiti.

Profesor psihologije na Filozofskom fakultetu Ivan Jerković kaže da nema preciznih podataka koliko su studenti sujeverni, ali da je poznato da te pojave nisu retke i da si podstaknute narodnim i religioznim običajima i ljudskom potrebom da može da predvidi događaje i da ih kontroliše. "Sujeverjem se može pokušati da se odgodi ili promeni nešto što preti ili se smatra neumetnim. Tako je i pred ispit. Ta vrsta sujeverja, rituala, obreda, koji tome treba da pomognu, mogu možda da doprinesu tome da ih student odahne, i smirenije pristupi ispitu, što zapravo predstavlja osnovu za samopotvrđivanje tog rituala", objašnjava psiholog Jerković.

Sociolog religije Lazar Žolt kaže da je sujeverje u srpskom društvu veoma zastupljeno, podjednako kod svih nacionalnosti. Podlogu za sujeverje on vidi u samoj religiji. Ono potiče iz narodnih verovanja i običaja, koji su duboko ukorenjeni u hrišćanstvu. "Ne kažem da religija motivise na sujeverje. Ali, način razmišljanja, koji je prisutan u religiji, posebno u pravoslavlju i katoličanstvu, u velikoj meri relativizuju granice između religije i sujeverja. Zdravlje i porodični odnosi su izuzetno bitan činilac našeg života i tu je sujeverje veoma prisutno, ali ono se pomera i na druge stvari koje su nam bitne u životu, pa tako i na ispite", kaže Žolt.

On dodaje i da su sujeverice zasnovane na iskustvu i ritmičkom ponavljanju, pa ako je neko položio ispit dva ili tri puta u "srećnoj" majici, onda počinje da razmišlja po analogiji. "Još od devedesetih godina živimo neku vrstu odložene tranzicije, koja u velikoj meri okreće ljude prema uplivu sreće i sudbine. Vidimo da ne zavisi sve od nas, pa društvo i državu doživljavamo kao zlu mačehu. S toga je neki novi vid sreće u svemu što radimo poželjan i neophodan", objašnjava Žolt.

Da su studenti sujeverni primetila je i profesorka Laura Spariosu. "Bilo ih je i biće još od vremena kad sam studirala, u smislu nošenja srećne minduše, srećne majice, izvlaćim pitanja levom ili desnom rukom, nošenja ikone. Mada, moram onako starinski da kažem da bez zagrevanja stolice nema ni polaganja ispita", kaže Laura.

ZA DOMAĆI PISALI OPROŠTAJNO PISMO!

Učenici sedmog razreda u švedskom gradu Skefteu, dobili su za domaći zadatak da napišu oprostajno pismo. Nakon što je nastavnik rekao učenicima da napišu oprostajno pismo usledile su burne reakcije. Ubrzo su usledile i pritužbe roditelja koji su se žalili da im se deca osećaju loše zbog ovakvog zadatka. Neki roditelji su ovaj slučaj ocenili kao skandal, ali direktor škole Jan Soderstrom poručio je da je zadatak pogrešno protumačen i da je nastavnik nastavu izvodio na osnovu psihološkog priručnika. Soderstrom je istakao da su svi roditelji pozvani u školu kako bi im se cela situacija objasnila.

JOJ, OPET ŠKOLA!

S dolaskom novog polugodišta, semestra ili nove školske godine mnoge uhvati nervoza. Ponovo učenje, ocene, roditeljski zahtevi da se postigne uspeh, možda i dolazak u novu školu, možda vam predstoji prijemni ispit... Ta nervoza je normalna i, srećom, moguće ju je ublažiti. Čega god da se plašite s dolaskom nove školske godine, budite sigurni da niste jedini koji se tako osećaju; mnogi oko vas osećaju se dosta slično vama, samo što malo ko otvoreno priča o tome. Ti strahovi, strepnje, pokušaji i nade zajednički su mnogima oko vas. Niste usamljeni.

Razgovarajte s ljudima oko sebe. Pomenite im kako se osećate. Verujte, biće veliko olakšanje i njima kad čuju da se osećate slično kao i oni, i vama kad saznate da se još ljudi oseća kao i vi, da ne prolazite sami kroz to. Uz to, moguće je da će neko imati neki savet kako da izađete na kraj sa strepnjom, strahom, nervozom, zahtevnim roditeljima, teškoćama u nalaženju prijatelja...

Setite se da je najviše što neko može da traži od vas da date sve od sebe. Ukoliko neko ima veće zahteve i očekivanja od toga, očekivanja te osobe su nerealna, i krivica, ako ih ne ispunite, nije na vama. Potrudite se da date sve od sebe, i srećno!

Nova školska godina takođe može da znači i novi početak. Možete od starta krenuti s učenjem i dobiti dobre ocene, možete steći nove prijatelje, možete izgladiti odnose s nekim sa kime ste bili u sukobu... Iskoristite novi početak, kad već imate priliku za to!

I za kraj, setite se da sve što je novo neko vreme deluje bar malo zastrašujuće – a onda prestane da vas plaši. Kod nekoga to potraje, kod nekoga prođe u nekoliko sekundi... Nekad se desi i da ne primetite da vas je nervoza prošla, pričate tako s prijateljem, i samo u jednom trenutku osetite da ste smireni, niste nervozni, ne strepite – i ne možete čak ni da se setite zbog čega ste se osećali tako nervozno, čega ste se toliko plašili kad to uopšte nije strašno.

POMOĆ U UČENJU KAO NAČIN FLERTA

Mnogo je onih koji su suviše stidljivi za flert, boje se, ne znaju kako da pridru momku ili devojci. Ukoliko ste dobar dak, ili vam dobro ide onaj predmet koji simpatiji ide loše, to možete da upotrebite kao način da pridete osobi koja vas zanima. Kako to da učinite? Nije teško. Vidite da simpatiji neki predmet ne ide pa ne ide, dobija loše ocene na kontrolnim zadacima ili prilikom odgovaranja, vidite da taj predmet ne razume, moguće je da je i ne zanima posebno – i ponudite da joj pomognete, da joj pokažete to što ne razume. Takva pomoć će simpatiji dobro doći, jer čak i ako je taj predmet uopšte ne zanima, verovatno bi ipak želela dobru ocenu iz njega, ili bar da ne padne na popravni. A, onda kad vas nešto ne zanima, može da bude lakše ako to učite zajedno s još nekim, makar imate društvo, „podelite muku“.

U redu, ponudite pomoć, i šta onda? Ako pomoć bude prihvaćena, radite taj predmet s tom osobom, a u pauzama popričate o još ponečemu. Ukoliko vašu simpatiju taj predmet ne zanima, verovatno će želiti česte pauze, i da priča o bilo čemu drugom osim o tome, što će vam dobro doći za bolje upoznavanje s njom, samo pazite da se ne svede sve na časkanje, nego da joj ipak ponešto i objasnite. S druge strane, ako sve vreme insistirate na objašnjavanju gradiva i pomaganju u savladavanju istog, od boljeg upoznavanja bi moglo da ne ispadne ništa – treba naći neku ravnotežu između ta dva, što je nešto što ćete morati da učinite u hodu.

Pošto ćete zajedno raditi na nečemu, prilike za bolje međusobno upoznavanje će definitivno biti, i sasvim je moguće da će simpatija otkriti da ste mnogo zanimljivija osoba nego što je mislila, a pošto joj pomažete, već će biti sklona tome da joj se dopadnete. Nema garancija da će to bolje upoznavanje dovesti do veze, može se desiti da ipak niste jedno za drugo, simpatija ne bude zainteresovana za vas na taj način, ili vi, kad je bolje poznate, shvatite da ipak ne želite da budete s njom. Možda bude veze, možda postanete prijatelji, možda se završi samo na tome da simpatija popravi ocenu i bude vam zahvalna na tome... Kako god da ispadne, ukoliko ne odustanete od pomaganja simpatiji u tom predmetu, nešto lepo će doći kao rezultat vaših napora – a mi vam želimo ono najlepše.

